

บทที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง "ความคิดเห็นของนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยา และผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนวเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา" ในบทที่ 3 สรุปได้ว่าทั้งนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนวเห็นว่า ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็น ที่จะต้องมีความสามารถในองค์ประกอบของสมรรถภาพในแต่ละด้าน โดยมีระดับความจำเป็นต่าง ๆ ตั้งแต่จำเป็น ถึงจำเป็นมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นด้วยกับหลักเกณฑ์เกี่ยวกับองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาที่สมาคมการปรึกษาและการพัฒนาแห่งสหรัฐอเมริกากำหนดไว้ทุกข้อรายการ และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มตัวอย่างพบว่า ทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งผู้วิจัยจะนำผลการการศึกษาด้านความคิดเห็นโดยทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสอง และผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มตัวอย่างประชากรมา อภิปรายตามลำดับ ดังนี้

ก. ความคิดเห็นของนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนวเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา

1. สมรรถภาพด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นรายบุคคล ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจะต้องมีความสามารถในด้าน

1.1 "สามารถเข้าใจหลักพื้นฐานเกี่ยวกับพัฒนาการ และการเรียนรู้ของมนุษย์ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ต่อกระบวนการปรึกษา" (ตารางที่ 5) ซึ่งพบว่าทั้งนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยา และผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนวเห็นว่า ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็น มากถึงมากที่สุดที่จะต้องมีความสามารถ ในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านนี้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็น เพราะกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่า ความเข้าใจในหลักการดังกล่าวจะช่วยให้ผู้ให้การปรึกษาเข้าใจปัญหา เรื่องราวและความรู้สึกนึกคิดของผู้รับบริการเสียก่อนที่จะช่วยให้ผู้รับบริการเข้าใจตนเอง จะพิจารณาได้ว่า หลักสูตรสาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษาและ/หรือการแนะแนวทั้งใน

ต่างประเทศและในประเทศไทย ได้กำหนดทั้งวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ และวิชาจิตวิทยาการ เรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มวิชาพื้นฐานทางจิตวิทยา (แพทเทอร์สัน 1971, วัชรีย์ ทรัพย์มี, ผู้แปล 2522 : 88-89; วัชรีย์ ทรัพย์มี 2523 : 110) ทั้งนี้โดยมีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนเข้าใจ ผู้รับบริการได้ดีขึ้น ได้มีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของบุคคลทุกด้าน สาเหตุพฤติกรรมของบุคคล ภาวะการปรับพฤติกรรม กระบวนการปรับพฤติกรรม กระบวนการคิดหรือการแก้ปัญหา เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของไวไล แพงคำ (2519 : 62) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของ ผู้ปฏิบัติงานแนะแนวและนิสิตสาขาการแนะแนวต่อลักษณะสำคัญทางทัศนคติความรู้และความสามารถ ของผู้ให้การศึกษา ของจำรัส ดั่งสุวรรณ (2520 : 37 - 38) ที่ศึกษาคุณลักษณะในด้าน ความรู้เกี่ยวกับการสอนและการแนะแนวตามความหวังของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษาใน วิทยาลัยครูส่วนกลาง ของผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2522 : 54, 142) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความ สามารถที่พึงปรารถนาของผู้ที่จะทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา ของ วีระวัฒน์ พูลทวี (2526 : 47) ที่ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูแนะแนวระดับมัธยมศึกษา ตามความต้องการของโรงเรียนในเขตการศึกษา 8 พบว่าผู้ให้การศึกษาจำเป็นมากที่จะต้องมีความรู้ด้านจิตวิทยาพัฒนาการ และจิตวิทยาการเรียนรู้ (ข้อ 1, 2)

สำหรับในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านการเข้าใจและการสื่อสารกับผู้รับบริการที่มี ระดับ อายุ และวุฒิภาวะแตกต่างกัน (ข้อ 3) พบว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยของไวไล แพงคำ (2519 : 65) และผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2522 : 48) ซึ่งพบว่าผู้ให้การศึกษาจำเป็นมาก ที่จะต้องมีความสามารถในการสื่อความหมายทั้งที่เป็นทางวาจาและที่ไม่ใช่ทางวาจาจากผู้รับบริการ ในระหว่างให้การศึกษา

ในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านสามารถประเมินพฤติกรรม โดยใช้ข้อมูลส่วนตัวและ ลักษณะเฉพาะของผู้รับบริการ (ข้อ 4) พบว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยของผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2522 : 48) ซึ่งพบว่าผู้ให้การศึกษาจำเป็นมากที่จะต้องประเมินพฤติกรรมของผู้รับบริการ ในระหว่างการสัมภาษณ์ได้เป็นต้น

1.2 "สามารถเข้าใจอย่างกระจ่างชัดในทฤษฎี เทคนิค และวิธีดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับการปรึกษา" (ตารางที่ 6) ซึ่งพบว่าทั้งนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและ ผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนวเห็นว่า ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็น จำเป็นมาก และจำเป็น มากที่สุดที่จะต้องมีความสามารถในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านนี้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่า ทฤษฎีการให้การปรึกษามีบทบาทเป็นตัวกำหนดขอบเขตและ

แนวทางในการปฏิบัติงานของผู้ให้การปรึกษาให้ตระหนักถึงวัตถุประสงค์ กระบวนการ กลวิธีให้ การปรึกษา ตลอดจนหลักการเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ ซึ่งโลรีซ์ โพลีแก้ว ได้กล่าวถึงขอบเขต และแนวทางของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาไว้ว่า ทักษะของนักจิตวิทยาการศึกษาและทฤษฎีพื้นฐาน จะเป็นตัวกำหนดขอบเขตและแนวทางการปรึกษาเชิงจิตวิทยา การที่ผู้ให้การปรึกษามีทักษะในการ ฟังและการโต้ตอบอย่างเดียวยังจะไม่ช่วยในการหาสาระที่เป็นอุปสรรคต่อพัฒนาการทางจิตใจของผู้ รับบริการได้เลย และยิ่งไปกว่านั้นการขาดความรู้เรื่องทฤษฎีจะทำให้ขาดแนวทางการช่วยผู้รับ- บริการเอาชนอุปสรรคแห่งชีวิตได้อย่างเหมาะสม ความรู้ในทฤษฎีจะช่วยให้ผู้ให้การปรึกษาเข้าใจ ผู้รับบริการ และวางแนวทางในการช่วยเหลือได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น (โลรีซ์ โพลีแก้ว 2525 ข : 4) ดังนั้นทฤษฎีการให้การปรึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้ให้การปรึกษาจะต้องศึกษาให้ เข้าใจอย่างลึกซึ้ง เพื่อจะได้ยึดถือเป็นหลักในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โคนแกนและโนเบิล ที่ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของนักจิตวิทยาการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของสมรรถภาพด้านความรู้และความสามารถในการนำหลักทฤษฎีการปรึกษาแบบต่าง ๆ มาใช้มีความสำคัญมาก ถึงมากที่สุดต่อนักจิตวิทยาการศึกษา (Cogan and Noble 1979:123) วิล แพงคำ (2519 : 62) และผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2522 : 54) ได้ศึกษาพบว่า ผู้ให้การปรึกษาจำเป็นมากที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีและกระบวนการในการให้การ ปรึกษา ดังจะอภิปรายในองค์ประกอบของสมรรถภาพเฉพาะที่น่าสนใจในแต่ละด้านดังนี้

ในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านความสามารถในการเข้าใจและการนำหลักทฤษฎี ต่าง ๆ เกี่ยวกับการปรึกษามาใช้ (ข้อ 6) ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของสมรรถภาพด้าน ความเข้าใจและสามารถนำหลักทฤษฎีการปรึกษาแนวที่ยึดผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง (ข้อ 6.2) จำเป็นมากต่อผู้ให้การปรึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นทฤษฎีการปรึกษากลุ่มพฤติกรรม นิยม (ข้อ 6.1) ส่วนทฤษฎีการปรึกษาแนวจิตวิเคราะห์ (ข้อ 6.5) มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดจาก ทฤษฎีทั้งหมด 7 แนวทฤษฎี ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่า ทฤษฎี การปรึกษาแบบผู้รับบริการเป็นศูนย์กลางมีลักษณะสอดคล้องกับปรัชญาประชาธิปไตย ซึ่งใช้กันอยู่ใน สถาบันสังคมทั่ว ๆ ไป รวมทั้งในโรงเรียนด้วยกล่าวคือ เป็นทฤษฎีที่มีความเชื่อมั่นในความสามารถ และความรับผิดชอบของมนุษย์ที่จะแก้ไขปัญหาของตนเอง การที่บุคคลจะพัฒนาได้ขึ้นอยู่กับการที่เขา เข้าใจตนเองและสภาพการณ์ต่าง ๆ อย่างกระจ่างแจ้ง ดังนั้นจุดประสงค์ของทฤษฎีนี้จึงเป็นการ ช่วยให้บุคคลให้พัฒนาเต็มตามศักยภาพของเขา มากกว่าช่วยแก้ปัญหาที่เฉพาะเจาะจง ดังแพทเทอร์สัน ได้กล่าวไว้ว่า ทฤษฎีการปรึกษาแบบผู้รับบริการเป็นศูนย์กลางเป็นทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับกันอย่าง

แพร่หลาย สามารถนำมาใช้ได้หลายสภาพการณ์รวมทั้งในโรงเรียนด้วย มีบางทฤษฎีที่นำมาใช้ได้บางสภาพการณ์เท่านั้น เช่น ทฤษฎีการปรึกษาแนวจิตวิเคราะห์ ผู้ให้การปรึกษาในโรงเรียนไม่ค่อยได้นำมาใช้ในการให้บริการนักเรียน (แพทเทอร์สัน 1971, วัชรีย์ ทรัพย์มี, ผู้แปล 2522 : ก) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลักษณะของทฤษฎีนี้เหมาะสำหรับบุคคลที่มีปัญหาทางอารมณ์อย่างลึกซึ้ง ซึ่งจะต้องมีการปรับโครงสร้างของบุคลิกภาพเสียใหม่ (วัชรีย์ ทรัพย์มี 2525 : 120) ซึ่งผู้ให้การปรึกษาในสถานที่ทำจิตบำบัดได้แก่ ศูนย์สุขวิทยาจิต โรงพยาบาล นิยมนำมาใช้กับผู้รับบริการมากกว่าหน่วยงานอื่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของคานและครอส ที่ศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีการปรึกษาที่นิยมใช้ในสหรัฐอเมริกา และออสเตรเลีย พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ประชากรจากทั้ง 2 ประเทศนิยมใช้ทฤษฎีการปรึกษาแบบยึดผู้รับบริการเป็นศูนย์กลางเป็นอันดับที่ 1 จากทั้งหมด 7 แนวทฤษฎี (Khan and Cross 1980 : 96-97)

ในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านการเข้าใจและสามารถนำหลักทฤษฎีการปรึกษาแนวพฤติกรรมนิยมมาใช้ (ข้อ 6.1) พบว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยของผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2522 : 47) ซึ่งพบว่าผู้ให้การปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นมากที่จะต้องสามารถใช้เทคนิคของการปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นต้นว่า การวางเงื่อนไข การให้รางวัล การลงโทษ การสนับสนุน การส่งเสริมในระหว่างการปรึกษา

ในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านความสามารถในด้านการใช้เทคนิคขั้นพื้นฐานในการสัมภาษณ์ (ข้อ 7) นั้น ผลการวิจัยพบว่าครูแนะแนวจำเป็นมากที่สุดที่จะต้องมีความสามารถในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านนี้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่าการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้เกิดความสำเร็จในการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2522 : 47) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถที่พึงปรารถนาของผู้ที่จะทำหน้าที่ให้การปรึกษา และแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา และวีระวัฒน์ พูลทวี (2526 : 44, 45, 46) ที่ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูแนะแนวระดับมัธยมศึกษาตามความต้องการของโรงเรียนในเขตการศึกษา 8 พบว่า ผู้ให้การปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นมากที่จะต้องสามารถใช้เทคนิคในการสัมภาษณ์ที่เหมาะสมเพื่อจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจเรื่องราวหรือปัญหาต่าง ๆ ได้กระจ่างขึ้น

ในองค์ประกอบของสมรรถภาพอื่น ๆ (ข้อ 8-17) ที่นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วยังพบว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยของไวท์ ที่ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพที่มีค่าตามความคิดเห็นของนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ซึ่งพบว่าผู้ให้การปรึกษาจำเป็นมากที่สุดที่จะต้องสามารถนำหลัก

ทฤษฎีการปรึกษาต่าง ๆ มาใช้อธิบายพฤติกรรมของบุคคลได้ สามารถระบุความคล้ายคลึง และความแตกต่างของทฤษฎีการปรึกษาต่าง ๆ ได้ และจำเป็นมากที่จะต้องใช้วิธีการปรึกษาได้อย่างเหมาะสมกับแต่ละบุคคล และแต่ละลักษณะของปัญหา (White 1980 : 32, 36) นอกจากนี้ โกลสตันและสตันได้กล่าวสรุปในผลงานวิจัยเกี่ยวกับการให้การปรึกษาของเขาไว้ว่า การให้การปรึกษาใดจะมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับทางเลือกใช้ทฤษฎีต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับปัญหา และลักษณะของผู้รับบริการ (โกลสตันและสตัน 1976, อ้างถึงในวัชรีย์ ทรัพย์มี 2525 : 352)

1.3 "สามารถเข้าใจกระบวนการพฤติกรรมของบุคคลที่เกิดขึ้นในสัมพันธภาพการปรึกษาและเข้าใจถึงความต้องการของผู้รับบริการที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมของตน" (ตารางที่ 7) ซึ่งพบว่า ทั้งนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนวเห็นวาทครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นมาก ถึงมากที่สุดที่จะต้องมีความสามารถในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านนี้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่าการเข้าใจในเรื่องดังกล่าวจะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้ให้การปรึกษาในการสำรวจหาแรงจูงใจ ซึ่งขัดแย้งภายในเนื้อหาหรือในการแสดงอารมณ์ความรู้สึกของผู้รับบริการ หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการหาข้อสรุปของปัญหาเพื่อจะได้หาทางคลี่คลายภาวะข้อแย้งนั้นด้วยวิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสมต่อไป ตัวอย่างเช่น องค์ประกอบของสมรรถภาพด้านการเข้าใจพฤติกรรมของผู้รับบริการอันเนื่องมาจากการสื่อความหมายทั้งที่เป็นทางวาจา และที่ไม่ใช่ทางวาจา (ข้อ 18.6) ซึ่งทองเรือน อมรัชกุล ได้กล่าวถึงสมมุติฐานของทฤษฎีการสื่อสารไว้ว่า บุคคลย่อมจะไม่เข้าใจซึ่งกันและกันถ้าการสื่อความหมายระหว่างบุคคลทั้งสองไม่บรรลุผลสำเร็จ (ทองเรือน อมรัชกุล 2524 : 89) สำหรับการสื่อความหมายในกระบวนการปรึกษา ผู้ให้การปรึกษาจะต้องตระหนักถึงการสื่อความหมายทั้งที่เป็นทางวาจา และที่ไม่ใช่ทางวาจา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสื่อความหมายที่ไม่ใช่ทางวาจาจะทำให้ผู้ให้การปรึกษาได้เข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดที่นอกเหนือจากการสื่อความหมายที่เป็นทางวาจา (George and Cristiani 1981 : 172) และการสื่อความหมายที่ไม่ใช่ทางวาจานี้จะมีความเชื่อถือได้มากกว่าร้อยละ 65 ของการสื่อความหมายทั้งหมด (McCroskey, Larson and Knapp 1971, quoted in George and Cristiani 1981 : 168) และในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านการเข้าใจพฤติกรรมของผู้รับบริการอันเนื่องมาจากการใช้กลไกป้องกันจิตใจตนเอง (ข้อ 18.1) กล่าวคือ การใช้กลไกป้องกันจิตใจตนเองเกิดจากความพยายามของบุคคลที่จะขจัดหรือลดความวิตกกังวลที่เป็นอุปสรรคที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน กลไกป้องกันจิตใจตนเองมีหลายแบบ การที่บุคคลจะใช้กลไกแบบใดขึ้นอยู่กับแรงกระตุ้นที่เป็นรากฐานของความวิตกกังวลนั้นหรือกลไกที่บุคคลนั้นเคยเรียนรู้มาสำหรับใช้ในวัฒนธรรมนั้น ๆ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของไวท์ (White : 1980 : 32, 34, 36) ที่ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพที่มีค่าตามความคิดเห็นของนักศึกษาด้านการ

ปรักษาเชิงจิตวิทยา (White 1980 : 32, 34, 36) และของวิลโด แพงคำ (2519 : 65) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานแนะแนวและนิสิตสาขาการแนะแนว ต่อลักษณะสำคัญทางทัศนคติ ความรู้ และความสามารถของผู้ให้คำปรึกษา พบว่าผู้ให้การปรึกษาจำเป็นมากที่จะต้องเข้าใจ และยอมรับพฤติกรรมที่สื่อความหมายทั้งที่เป็นทางวาจา และไม่ใช้ทางวาจาของบุคคลที่ต่างจากตนได้อย่างถูกต้อง (ข้อ 18.6) และผู้ให้การปรึกษาจำเป็นมากที่จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับลักษณะการเลี้ยงดูในครอบครัว และผลกระทบที่มีต่อบุคลิกภาพของเด็ก (ข้อ 18.5)

สำหรับในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านสามารถใช้วิธีการยืดหยุ่นในการปรึกษา (ข้อ 19) พบว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยของไวท์ ที่พบว่าผู้ให้การปรึกษาจำเป็นมากที่จะต้องมีความยืดหยุ่นในการใช้วิธีการปรึกษาที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคล และแต่ละลักษณะของปัญหา (White 1980 : 36) และสอดคล้องกับของผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ที่ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถที่ถึงปรารถนาของผู้ที่จะทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาพบว่า ผู้ให้การปรึกษาจำเป็นมากที่จะต้องช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจตนเองยิ่งขึ้น สามารถแก้ปัญหาของตนเอง (ข้อ 19.1) และช่วยให้นักเรียนสามารถปรับปรุงพฤติกรรมใหม่ได้เหมาะสม (ข้อ 19.2) (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ 2522 :47, 48)

1.4 "สามารถมีหลักทฤษฎีการปรึกษาของตนเองที่คงที่และต่อเนื่อง" (ตารางที่ 8) ซึ่งพบว่าทั้งนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนวเห็นว่า ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็น ถึงจำเป็นมากที่จะต้องมีความสามารถในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านนี้ที่เป็นเช่นนั้นอาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่า วิธีการปรึกษาในแต่ละทฤษฎีหรือแต่ละแบบมีความแตกต่างกันอยู่มากทั้งทางด้านกลวิธีให้การปรึกษา จุดประสงค์ หลักการ และปรัชญาพื้นฐาน ซึ่งถ้าหากผู้ให้การปรึกษาได้มีการศึกษาพร้อมทั้งเปรียบเทียบข้อแตกต่าง และลักษณะร่วมของการให้การปรึกษาแบบต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง จะได้ภาพพจน์ทั้งหมดเกี่ยวกับกระบวนการปรึกษา ทำให้เกิดความเข้าใจหลักการ และกระบวนการให้การปรึกษาได้กระจ่างแจ้งขึ้น แล้วเลือกแนวความคิดที่ได้ไปปฏิบัติหรือพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษาของตนเอง โดยอาจจะมีการสอดแทรกผสมผสานวิธีการต่าง ๆ ของทฤษฎีอื่นเข้าด้วยกันตามแต่จะเห็นเหมาะสม ซึ่งน่าจะมีผลทำให้การจัดบริการปรึกษามีประสิทธิภาพได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของแรมเมอร์และชอสโตรม ได้วิจารณ์ไว้ว่า ผู้ให้การปรึกษาซึ่งขาดการคิดหาหลักการให้การปรึกษาของตนเองหรือไม่ได้ทดลองค้นคว้าวิธีการต่าง ๆ ด้วยตนเอง จะทำให้การให้การปรึกษาของเขาต้องประสิทธิภาพเพราะจะทำให้เขาไม่มั่นใจว่าจะใช้หลักการหรือวิธีใดดี (Brammer and Shostrom 1977, อ้างถึงใน

วัชรีย์ ทรัพย์มี 2525 : 257) และสอดคล้องกับคำกล่าวของวัชรีย์ ทรัพย์มี ซึ่งกล่าวไว้ว่าผู้ให้การปรึกษาที่มีประสิทธิภาพควรศึกษาทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบต่าง ๆ เพื่อได้แนวคิดในการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษาของตนเอง (วัชรีย์ ทรัพย์มี 2525 : 257)

1.5 "สามารถสร้างและรักษาสัมพันธภาพในการให้บริการปรึกษาได้อย่างสอดคล้องกับหลักจรรยาบรรณของนักจิตวิทยาการศึกษา" (ตารางที่ 9) ซึ่งพบว่าทั้งนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนวเห็นว่า ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นมากถึงมากที่สุดที่จะต้องมีความสามารถในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านนี้ ที่เป็นเช่นนั้นอาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่า สัมพันธภาพระหว่างผู้ให้การปรึกษากับผู้รับบริการเป็นสิ่งสำคัญ และจะต้องมีตลอดกระบวนการปรึกษา สัมพันธภาพที่เต็มไปด้วยความอบอุ่น ความจริงใจ ความไว้วางใจ และการรักษาความลับซึ่งกันและกันระหว่างผู้ให้การปรึกษากับผู้รับบริการ จะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้รับบริการสำรวจ ความคิด ความรู้สึก ทศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมต่าง ๆ ของตนซึ่งผลจากการสำรวจนี้จะนำไปสู่การพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และการที่ผู้รับบริการจะเต็มใจสำรวจประเด็นต่าง ๆ ดังกล่าวนั้นขึ้นอยู่กับบรรยากาศในการให้การปรึกษาเป็นสำคัญ

(George and Cristiani 1981 : 142) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิลเลียม แพงค์ (2519 : 65) และวีระวัฒน์ พูลทวี (2526 : 47) ซึ่งพบว่า ผู้ให้การปรึกษาจำเป็นมากและมากที่สุดที่จะต้องสามารถสร้างสัมพันธภาพหรือบรรยากาศที่ดีในการให้การปรึกษา (ข้อ 23) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของเมนเน (Menne 1975 : 550-551) โคแกนและโนเบิล (Cogan and Noble 1979 : 123) และไวท์ (White 1980 : 32) ที่ศึกษาพบว่า ผู้ให้การปรึกษาจำเป็นมาก ถึงมากที่สุดที่จะต้องสามารถสื่อความหมายทั้งที่เป็นทางวาจา และที่ไม่ใช่ทางวาจา (ข้อ 27) สามารถสื่อความหมายเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีส่วนส่งเสริมสัมพันธภาพในด้านความเข้าใจ (Empathy) ความจริงใจ (Congruence) การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข (Positive Regard) และการพูดตรงประเด็นและแจ่มแจ้ง (Concreteness) (ข้อ 28) และจะต้องเป็นผู้ที่ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณในวิชาชีพ (ข้อ 29) เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2522 : 48, 54) และวีระวัฒน์ พูลทวี (2526 : 40-42) ที่พบว่า ผู้ให้การปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณของการให้การปรึกษาและแนะแนว นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของศักดิ์สิทธิ์ ชัยติยาสุวรรณ (2518 : 71-72) และกุสุมา สายสนธิ (2522 : 78-79) ที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ให้การปรึกษาที่นักเรียนต้องการจะปรึกษาพบว่า โดยทั่วไปแล้วนักเรียนต้องการผู้ให้การปรึกษาที่มีลักษณะรักษาความลับได้ดี

1.6 "สามารถสื่อข้อมูลแก่ผู้รับบริการอย่างมีประสิทธิภาพ และประเมินข้อมูลที่ไ้จากการปรึกษาในลักษณะที่ช่วยให้ผู้รับบริการสามารถนำไปใช้ในวิถีชีวิตของตนเองได้" (ตารางที่ 10) ซึ่งพบว่าทั้งนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนวเห็นว่า ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นมาก ถึงมากที่สุดที่จะต้องมีความสามารถในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านนี้ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่าความสามารถในด้านดังกล่าวของผู้ให้การปรึกษาไม่ว่าจะเป็นการสื่อข้อมูลทั้งที่เป็นทางวาจาและที่ไม่ใช่ทางวาจาจะช่วยให้ผู้รับบริการได้รับรู้ว่าผู้ให้การปรึกษาเข้าใจเขา ช่วยให้เขาได้สำรวจตนเองและเข้าใจตนเอง เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาหรือตัดสินใจ การสื่อข้อมูลที่ช่วยให้การปรึกษาเกิดประสิทธิภาพและช่วยเอื้ออำนวยให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ให้การปรึกษาและผู้รับบริการได้ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของไวท์ที่ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพที่มีค่าตามความคิดเห็นของนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านการสื่อความหมาย (ข้อ 30, 31) พบว่า นักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มมนุษยนิยมเห็นว่า ผู้ให้การปรึกษาจำเป็นมากที่สุดที่ต้องสื่อความหมายทางวาจาได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหาและความรู้สึกในระหว่างให้การปรึกษา (White 1980 : 32, 34, 36) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของไวล์ แพงค์ (2519 : 65) และผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2522 : 48) ที่พบว่า ผู้ให้การปรึกษาจำเป็นมากที่สุดที่ต้องมีความสามารถในการสื่อความหมายไม่ว่าจะเป็นการฟัง การพูดโต้ตอบหรือการแสดงท่าทางประกอบและสอดคล้องกับผลการวิจัยของไวท์ ในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านการให้กำลังใจแก่ผู้รับบริการในการกระทำตามการตัดสินใจที่เขาได้พิจารณาอย่างรอบคอบแล้ว (ข้อ 33) พบว่า นักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเห็นว่า ผู้ให้การปรึกษาจำเป็นมากที่สุดที่ต้องให้กำลังใจแก่ผู้รับบริการเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมที่เหมาะสม (White 1980 : 33, 36)

1.7 "มีความรับผิดชอบขั้นพื้นฐานที่สุดต่อผู้รับบริการที่จะรักษาเรื่องราวส่วนตัวในการติดต่อกับบุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมของผู้รับบริการ และแหล่งที่จะให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ " (ตารางที่ 11) ซึ่งพบว่า ทั้งนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนวเห็นว่า ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นมากที่สุดที่ต้องมีความสามารถในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านนี้เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่า การรักษาเรื่องราวส่วนตัวหรือความลับของผู้รับบริการเป็นองค์ประกอบสำคัญของสัมพันธภาพในการให้การปรึกษา ผู้รับบริการจะกล้าแสดงออกหรือเต็มใจมาขอรับบริการมากขึ้น ถ้าหากเขาแน่ใจว่าผู้ให้การปรึกษาจะรักษาความลับของตนได้ แม้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องในการให้ความช่วยเหลือ ได้แก่ บิดามารดา ผู้ปกครอง ครู แพทย์ จิตแพทย์ หรือนักสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น แต่ถ้าหากมีความจำเป็น ต้องเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับแก่บุคคลดังกล่าวจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้รับบริการก่อน ซึ่ง

สมาคมการปรึกษาและการพัฒนาแห่งสหรัฐอเมริกาได้ระบุไว้ว่าการรักษาความลับเป็นจรรยาบรรณอย่างหนึ่งของการให้การปรึกษา (Shertzer and Stone 1980:386-387; George and Cristiani 1981:308-309) ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของแพทเทอร์สันที่กล่าวไว้ว่า ผู้ให้การปรึกษาจะต้องไม่ทำผิดจรรยาบรรณ คือจะไม่เปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับของผู้รับบริการแม้กับบิดามารดา ครู ผู้บริหารและหน่วยงานที่จะให้ความช่วยเหลือ แต่ผู้ให้การปรึกษาก็ควรจะตระหนักว่าบุคคลเหล่านี้ก็มีสิทธิ์ที่จะรู้เรื่องราวของนักเรียนบ้างเพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียน แต่ทั้งนี้ไม่ใช่เป็นข้อมูลที่เป็นความลับซึ่งได้ผูกพันระหว่างให้การปรึกษา การให้ข้อมูลเช่นนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยบุคคลเหล่านั้นเข้าใจนักเรียนได้ดีขึ้น ดังนั้นผู้ให้การปรึกษาจะต้องสามารถแยกประเภทของข้อมูลได้ว่า ข้อมูลไหนควรเปิดเผยหรือไม่ควรเปิดเผย (ข้อ 34) (แพทเทอร์สัน 1971, วัชรี ทรัพย์มี, ผู้แปล 2522 : 262, 276, 278-279, 284) นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของชิโคและคณะ ที่ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของนักจิตวิทยาการปรึกษา พบว่า ผู้ให้การปรึกษาจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการจัดประชุมเพื่อปรึกษาปัญหาเฉพาะราย (ข้อ 35) (Chiko, et al 1980:285) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ที่พบว่า ผู้ให้การปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นต้องติดต่อและประสานงานกับบุคคลต่าง ๆ ที่สามารถให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่น บิดามารดา แพทย์ จิตแพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น (ข้อ 36) (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ 2522 : 47, 139) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของไวท์ ที่พบว่า ผู้ให้การปรึกษาจำเป็นต้องให้คำแนะนำและ/หรือส่งผู้รับบริการไปรับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นที่เหมาะสมกว่า ถ้าปัญหานั้นอยู่นอกเหนือจากความสามารถของตน (ข้อ 37) (White 1980:32-33,36)

1.8 "สามารถรู้ถึงวิธีการช่วยเหลือผู้รับบริการอย่างมีประสิทธิภาพ (รวมทั้งรับผิดชอบที่จะส่งตัวผู้รับบริการไปยังแหล่งที่จะให้ความช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม)" (ตารางที่ 12) ซึ่งพบว่า ทั้งนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนวเห็นว่า ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นต้องมีความสามารถในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านนี้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่า วิธีการปรึกษาเชิงจิตวิทยามีมากมายหลายแบบแต่ละแบบก็มีความแตกต่างกันอยู่มาก ผู้ให้การปรึกษาที่มีประสิทธิภาพควรศึกษาวิธีการปรึกษาแบบต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ตลอดจนเปรียบเทียบถึงข้อแตกต่างและลักษณะร่วมของวิธีการปรึกษาในแต่ละแบบทั้งนี้เพื่อจะได้เห็นภาพพจน์ทั้งหมดเกี่ยวกับกระบวนการปรึกษา ทำให้เข้าใจหลักการและกระบวนการได้อย่างกระจ่างแจ้ง (วัชรี ทรัพย์มี 2525 : 248) สามารถนำวิธีการปรึกษามาใช้ได้อย่างสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการปรึกษาในแต่ละแบบ และเหมาะสม

กับสภาพจิตใจและปัญหาของผู้รับบริการ อาทิเช่น ในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านความสามารถในการแยกประเภทของปัญหาว่าควรจัดการรักษาเป็นแบบรายบุคคล เป็นกลุ่ม หรือเป็นครอบครัว (ข้อ 38) ซึ่งพบว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยของเมนเน (Menne 1975 : 549) โคนแกนและโนเบิล (Cogan and Noble 1979 : 123) และของวีระวัฒน์ พูลทวี (2526 : 42-43) ที่พบว่า นักจิตวิทยาการรักษารักษาจำเป็นอย่างมากถึงมากที่สุดที่จะต้องมีความสามารถในการวินิจฉัยปัญหาหรือเรื่องราวต่าง ๆ ได้ ทั้งนี้เพราะปัญหาของบุคคลมีลักษณะเฉพาะมากมายหลายประเภท แต่ละประเภทก็เหมาะสมกับวิธีการรักษาที่แตกต่างกันไป เป็นต้นว่า ปัญหาส่วนตัวเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างบิดามารดา ปัญหาชู้สาว หรือปัญหาเศรษฐกิจซึ่งผู้รับบริการต้องการปิดบังหรือผู้รับบริการที่มีความรู้สึกอ่อนไหวมาก ยังไม่พร้อมที่จะยอมรับสภาพการณ์ต่าง ๆ หรือคำวิจารณ์จากผู้อื่น ไม่ชอบสังคมเป็นอย่างยิ่ง หรือต้องการความสนใจจากผู้ให้การรักษเป็นพิเศษ ในกรณีดังกล่าวนี้

เหมาะกับการรับการรักษาเป็นรายบุคคลมากกว่าเป็นกลุ่มและเป็นครอบครัว สำหรับการรักษาเป็นกลุ่มนั้นเป็นกระบวนการที่เหมาะสมกับบุคคลซึ่งมีความต้องการตรงกันที่จะปรับปรุงตนเองในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือต้องการจะแก้ปัญหาร่วมกัน มาปรึกษาหารือซึ่งกันและกันเป็นกลุ่มโดยมีผู้ให้การปรึกษาร่วมอยู่ด้วย (วัชรีย์ ทรัพย์มี 2525 : 329,345) การรักษาเป็นกลุ่มมีรูปแบบและวิธีการแตกต่างกันไปตามแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานของแต่ละกลุ่ม ตามระดับเป้าหมายในการพัฒนา ตั้งแต่เน้นประสบการณ์ด้านความรู้ความเข้าใจไปสู่ระดับทัศนคติ ความรู้สึก เป็นต้นว่า กลุ่มสัมผัสใจ (encounter groups) เป็นกลุ่มที่มีจุดมุ่งหมายในการก่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของตนเอง (Giges and Rosenfeld in Rosenbaum and Snadowsky 1971 : 97) กลุ่มเกสตัลท์ (gestalt groups) เป็นกลุ่มที่มีเป้าหมายในการพัฒนาชีวิตให้เกิดความเต็มความสมบูรณ์หรือการทำให้บุคคลมีวุฒิภาวะขึ้นในชีวิต (โสรีย์ โพลีแก้ว 2525 ก : 8) กลุ่มพัฒนาตนเองแบบมาราธอน (marathon growth groups) เป็นกลุ่มที่มีเป้าหมายในการพัฒนาบุคคลให้เกิดความเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้ มีการรับรู้ตนเองและผู้อื่นดีขึ้น (เวอรัน, อ้างถึงใน วิทิตา อัจฉริยะเสถียร 2523 : 12) เป็นต้น ส่วนการปรึกษาเป็นครอบครัวนั้นเป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกในครอบครัวของผู้รับบริการ ในกรณีที่ปัญหาของสมาชิกในครอบครัวเหล่านั้นมีผลสะท้อนต่อผู้รับบริการ ทั้งนี้เพื่อช่วยแก้ปัญหาของผู้รับบริการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สำหรับในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านความสามารถเลือกและใช้วิธีการรักษาได้อย่างเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการรักษาแบบต่าง ๆ เหมาะสมกับปัญหาและสภาพจิตใจของผู้รับบริการ (ข้อ 39, 41) พบว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยของไวท์ ที่พบว่า ผู้ให้การรักษารักษาจำเป็นอย่างมากที่สุด

ที่จะต้องใช้วิธีการปรึกษาได้อย่างเหมาะสมกับลักษณะของปัญหาและลักษณะของผู้รับบริการ
(White 1980 : 33)

ในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านสามารถตั้งสมมุติฐานไว้หลาย ๆ ข้อควบคู่กันไปเพื่อใช้อธิบายสภาพการณ์ของผู้รับบริการ (ข้อ 42) พบว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยของไวท์ (White 1980 : 33-34, 36) และฟ่องพรหม เกิดพิทักษ์ (2522 : 47) ที่พบว่า ผู้ให้การปรึกษาจำเป็นอย่างมากถึงมากที่สุดที่จะต้องสามารถตั้งสมมุติฐานเพื่ออธิบายพฤติกรรมของผู้รับบริการได้

1.9 "มีทักษะพื้นฐานในการให้บริการปรึกษา" (ตารางที่ 13) ซึ่งพบว่าทั้งนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนวเห็นว่า ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นอย่างมากถึงมากที่สุดที่จะต้องมีความสามารถในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านนี้เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่า ทักษะพื้นฐานต่าง ๆ ทางด้านจิตวิทยาการปรึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้เกิดความสำเร็จในการให้บริการปรึกษา

โดยในแต่ละทักษะจะช่วยในการตอบสนองจุดประสงค์ต่าง ๆ ในด้านการปรึกษา เช่น การแสดงพฤติกรรมการใส่ใจ (Attending Behavior) อย่างแท้จริงต่อผู้รับบริการ จะช่วยสร้างสัมพันธภาพให้เกิดขึ้นระหว่างผู้ให้การปรึกษากับผู้รับบริการ (ข้อ 43) ทักษะในการตีความ (Interpreting Skills) จะช่วยเอื้ออำนวยให้ผู้รับบริการได้เข้าใจตนเอง (ข้อ 47) ทักษะในการใช้คำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Questions) จะช่วยให้ผู้รับบริการได้สำรวจความรู้สึก และสาเหตุแห่งความรู้สึกนั้น ๆ โดยเฉพาะ (ข้อ 44)

เมื่อผู้ให้การปรึกษานำทักษะต่าง ๆ มาผสมผสานเข้ากับเทคนิคจากทฤษฎีการปรึกษาแบบต่าง ๆ ที่ตนเลือกใช้จะช่วยเร่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในภาวะจิตใจของผู้รับบริการ ดังนั้นครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างมาก ถึงมากที่สุดที่จะต้องมีความสามารถในองค์ประกอบของสมรรถภาพเหล่านี้ ซึ่งความเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับผลงานวิจัยของโคแกนและโนเบิล (Cogan and Noble 1979 : 123) และชิโคและคณะ (Chiko, et al. 1980 : 256) ที่ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของนักจิตวิทยาการปรึกษาพบว่า ทักษะในการแสดงการใส่ใจ (Attending) (ข้อ 43) เป็นสมรรถภาพที่มีความสำคัญมากในการปรึกษา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของไวท์ (White 1980 : 35, 36) ที่ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของนักจิตวิทยาการปรึกษา และของฟ่องพรหม เกิดพิทักษ์ (2522 : 47) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถที่พึงปรารถนาของผู้ที่จะทำหน้าที่ในการปรึกษาและแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาพบว่า การใช้ทักษะในด้านการทวนซ้ำ (Paraphrase) ในข้อความที่เป็นคำพูดของผู้รับบริการได้อย่างเด่นชัดและตรงประเด็น (ข้อ 46) และในด้านการใช้ทักษะในการสะท้อนความรู้สึก

ที่แท้จริง (Reflect feeling) ของผู้รับบริการ (ข้อ 45) เป็นองค์ประกอบของสมรรถภาพที่มีความสำคัญมาก และมากที่สุดตามลำดับในการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

1.10 "สามารถสร้างและรักษาสัมพันธภาพที่ต่อเนื่องและอำนวยการประโชยน์ต่อผู้รับบริการโดยใช้ทักษะต่าง ๆ ในการติดต่อกันระหว่างบุคคล" (ตารางที่ 14) ซึ่งพบว่า ทั้งนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนวเห็นว่า ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นมากถึงมากที่สุดที่จะต้องมีความสามารถในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านนี้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่า สัมพันธภาพระหว่างผู้ให้การปรึกษากับผู้รับบริการเป็นหัวใจของกระบวนการปรึกษาและจำเป็นที่จะต้องมิตลอดกระบวนการปรึกษา ทั้งนี้เนื่องจากสัมพันธภาพจะเป็นสื่อกลางในการกระตุ้นให้ผู้รับบริการได้สำรวจความคิด ความรู้สึกทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมต่าง ๆ ของตน ซึ่งผลจากการสำรวจนี้จะนำไปสู่การพัฒนา และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และการที่ผู้รับบริการเต็มใจสำรวจประเด็นต่าง ๆ ดังกล่าวจะขึ้นกับบรรยากาศหรือคุณภาพของสัมพันธภาพในการปรึกษาเป็นสำคัญ กล่าวคือ แมรมเมอร์และชอสโตรมได้กล่าวเกี่ยวกับสัมพันธภาพไว้ว่า สัมพันธภาพที่ดีควรจะเต็มไปด้วยความอบอุ่น ความจริงใจ ความไว้วางใจ และการรักษาความลับซึ่งกันและกันระหว่างผู้ให้การปรึกษากับผู้รับบริการ (Brammer and Shostrom 1977 : 149) ซึ่งผลจากการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของโรเจอร์ คาร์คัพ แกสตา (Roger 1961, Carkuff 1969, Gazda 1973, อ้างถึงในวัชรีย์ ทรัพย์มี 2525 : 265-267) เชิร์ตเซอร์และสโตน (Shertzer and Stone 1974 : 261-269) ยอร์จและคริสเตียนนี่ (George and Cristiani 1981 : 148-158) ที่ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีส่วนส่งเสริมสัมพันธภาพในการปรึกษาพบว่า การเข้าใจ (Empathy) การยอมรับและให้เกียรติ (Positive Regard or Respect) และความจริงใจ (Genuiness or Congruence) แก่ผู้รับบริการ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการสร้างสัมพันธภาพที่ดีที่ผู้ให้การปรึกษาจะต้องปฏิบัติ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของเมนเน (Menne 1975 : 550) ของชิโกและคณะ (Chiko et al. 1980 : 286) ที่ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของนักจิตวิทยาการปรึกษา พบว่า การเข้าใจ (Empathy) การยอมรับผู้รับบริการโดยไม่มีเงื่อนไข (Positive Regard) ความจริงใจ (Congruence or Genuiness) และการสื่อความหมายอย่างเด่นชัดตรงประเด็น (Concreteness) เป็นองค์ประกอบของสมรรถภาพที่สำคัญมากที่สุดที่ผู้ให้การปรึกษาจะต้องมีความสามารถในการสื่อสารกับผู้รับบริการ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ศึกษาในองค์ประกอบของสัมพันธภาพในแต่ละด้าน กล่าวคือ ในด้านการเข้าใจ (Empathy) ได้แก่ ผลการวิจัยของโรเจอร์ พบว่า ถ้าผู้ให้การ

ปรึกษาไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาและความรู้สึกของผู้รับบริการจะทำให้ ผู้รับบริการไม่ยอมมารับบริการอีก และผู้ให้การปรึกษาไม่ได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง อาจนำผู้รับบริการไปสู่ทิศทางของการแก้ปัญหาหรือการตัดสินใจที่ไร้ประสิทธิภาพ (Rogers 1964, อ้างถึงในวัชรีย์ ทรัพย์มี 2525 : 283) ผลการวิจัยของมัวเลนและแอบบิลเลสพบว่า สัมพันธภาพที่เต็มไปด้วยความเข้าใจผู้รับบริการในระดับสูงจะทำให้การปรึกษาประสบผลสำเร็จมากกว่าสัมพันธภาพที่มีความเข้าใจระดับต่ำ (Mullen and Abeless 1971 : 41) ผลการวิจัยของเกรทเตอร์และแคลซตันพบว่า ผู้รับบริการจะเปลี่ยนประเด็นการสนทนาจากการพูดเรื่องตนเองไปสู่การกล่าวถึงผู้อื่น เมื่อผู้ให้การปรึกษาตอบสนองผู้รับบริการด้วยความเข้าใจระดับต่ำ (Greater and Claxton 1967 : 408) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของคัคนางค์ มณีศรี ที่ศึกษาเกี่ยวกับผลการใช้ตัวแบบและการสอนในการฝึกทักษะการตอบสนองความเห็นใจทางวาจาแก่ผู้ปรึกษา พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกที่ได้ฟังตัวแบบการตอบสนองความเห็นใจในระดับสูง มีการตอบสนองด้วยความเห็นใจในระดับสูงกว่าผู้เข้ารับการฝึกที่ได้ฟังตัวแบบการตอบสนองด้วยความเห็นใจในระดับต่ำและผู้เข้ารับการฝึกที่ไม่ได้ฟังตัวแบบ (คัคนางค์ มณีศรี 2624 : 62) และในด้านการยอมรับและให้เกียรติ (Respect) ระหว่างผู้ให้การปรึกษาและผู้รับบริการ ได้แก่ ผลการวิจัยของวิสส์ พบว่า ผู้ให้การปรึกษาที่สร้างบรรยากาศแห่งความอบอุ่น จะทำให้ผู้รับบริการพูดเกี่ยวกับตนเองหรือสำรวจความรู้สึกเพิ่มขึ้น (Weiss 1960 : 415-426) ผลการวิจัยของทรอกซ์ พบว่า การที่ผู้ให้การปรึกษารสร้างบรรยากาศอันอบอุ่น ยอมรับและให้เกียรติผู้รับบริการ จะช่วยให้ผู้รับบริการเปลี่ยนพฤติกรรมไปสู่แนวทางที่พึงปรารถนาเพิ่มขึ้น (Truax 1963 : 256-263) และผลการวิจัยของโทลี พบว่า ผู้รับบริการส่วนมากจะระบุลักษณะของความใจกว้าง และยอมรับผู้รับบริการไว้ในลักษณะของผู้ให้การปรึกษาที่มีประสิทธิภาพ (Tosi 1970 : 287)

1.11 "สามารถแสดงแบบแผนของชีวิตที่ค่อนข้างเปิดกว้าง ยืดหยุ่น และยอมรับสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ แต่มีความมุ่งมั่นในคุณธรรมส่วนตัวของตนเอง" (ตารางที่ 15) ซึ่งพบว่าทั้งนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนวเห็นว่า ครูแนะแนวจำเป็นมากถึงมากที่สุดที่จะต้องมีความสามารถในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านนี้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่าสิ่งดังกล่าวสามารถกระตุ้นยั่วยุให้ผู้มาขอรับการปรึกษาได้เปิดเผยความรู้สึกนึกคิดออกมาโดยเสรี เพื่อช่วยให้ผู้รับบริการได้ระบายความทุกข์ ความขัดแย้งในใจต่าง ๆ ของตน หรือได้อภิปรายเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งจะมีทั้งข้อเท็จจริง และความคิดเห็นของผู้รับบริการ โดยผู้ให้การปรึกษาจะต้องสามารถแสดงความเป็นมิตร และยอมรับสิ่งใหม่ ๆ

ให้เป็นแบบอย่างก่อน ดังคาร์คัพฟ์ได้กล่าวยืนยันไว้ว่า ผู้ให้การปรึกษาจะต้องเป็นตัวอย่างในการแสดงความคิดเห็นจะมีผลทำให้ผู้มาขอรับการปรึกษาได้เรียนรู้ในเรื่องเกี่ยวกับการมีความเปิดเผยและสุจริตใจ (Carkuff, quoted in Brammer 1973 : 29) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเมนเน ที่ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของนักจิตวิทยาการปรึกษาพบว่า ความสามารถในการยืดหยุ่น (Flexibility) เป็นองค์ประกอบของสมรรถภาพที่สำคัญมากที่สุดของนักจิตวิทยา การปรึกษา (Menne 1975 : 549) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิลเลียม แพงค์ (2519 : 65) ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2522 : 61) กุสุมา สายสนธิ (2522 : 78,80) และวัชรีย์ ทรัพย์มี (2523 : 142) ที่ได้ศึกษาพบว่า ผู้ให้การปรึกษาจำเป็นมากถึงมากที่สุดที่จะต้องมีความสามารถในการแสดงความคิดเห็นกว้างยอมรับ และรับฟังความคิดเห็น เข้าใจค่านิยมของผู้อื่นที่แตกต่างไปจากตน มีลักษณะที่ยืดหยุ่นไม่ถือตัว และสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับทุกคนที่จะติดต่อและเกี่ยวข้องด้วย (ข้อ 51) ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของไวท์ที่ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของนักจิตวิทยาการปรึกษา ซึ่งพบว่าความสามารถในการใช้กลวิธีสร้างสัมพันธภาพในการปรึกษากับผู้รับบริการ (ข้อ 52) เป็นองค์ประกอบของสมรรถภาพที่สำคัญที่สุดของผู้ให้การปรึกษา (White 1980 : 32) และสอดคล้องกับคำกล่าวของแพทเทอร์สันเกี่ยวกับองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านการแบ่งปันประสบการณ์ ความรู้สึก และความคิดเห็นอย่างเป็นกันเองในลักษณะที่ไม่ใช่การสอนได้อย่างเหมาะสม (ข้อ 53) ซึ่งเขาได้กล่าวถึงลักษณะต่าง ๆ ที่ไม่ใช่การให้การปรึกษาได้แก่ การสอนแบบตัวต่อตัว การเทศน์หรือการแสดงธรรม การให้ข้อมูล การให้คำแนะนำหรือคำสนับสนุน เป็นต้น ซึ่งการให้การปรึกษามีจุดประสงค์ที่จะให้ผู้รับบริการสามารถรับผิดชอบตนเอง และสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง การให้การปรึกษาจะบรรลุจุดประสงค์ดังกล่าวจะต้องมีการยอมรับ และตระหนักในคุณค่าของผู้รับบริการตลอดจนมีบรรยากาศที่ปราศจากการข่มขู่ (แพทเทอร์สัน 1971, วัชรีย์ ทรัพย์มี, ผู้แปล 2522 : 108,116)

1.12 "ตระหนักถึงข้อจำกัดในด้านส่วนตัวและในวิชาชีพ และสามารถพิจารณาส่งผู้รับบริการต่อไปยังบุคลากรที่เหมาะสมอื่น (Referral) เพื่อจะช่วยส่งเสริมให้กระบวนการปรึกษาได้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น" (ตารางที่ 16) ซึ่งพบว่าทั้งนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนวเห็นว่า ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นมากถึงมากที่สุดที่จะต้องมีความสามารถในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านนี้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่า ครูแนะแนวมีความรับผิดชอบในการให้บริการปรึกษาแก่นักเรียนในขอบเขตที่จำกัด ไม่สามารถจัดบริการได้ครอบคลุมหมดทุกด้านได้ ทั้งนี้เพราะนักวิชาชีพแต่ละฝ่ายต่างมีความสามารถเฉพาะด้านแตกต่างกันไปตามลักษณะของอาชีพ ดังนั้นนักวิชาชีพสาขาต่าง ๆ จำเป็นต้อง

ทราบว่าเป็นเรื่องโดยอยู่นอกเหนือความรับผิดชอบหรือความสามารถของตน และดำเนินการส่งตัวนักเรียนไปรับบริการจากบุคลากรอื่นที่เหมาะสม ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเมนเน (Menne 1975 : 549, 551) โคนแกนและโนเบิล (Cogan and Noble 1979 : 123) ที่ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการปฏิบัติงานของนักจิตวิทยาการปรึกษาพบว่า องค์ประกอบของสมรรถภาพด้านการตระหนักรู้ตนเองเกี่ยวกับการรู้ขอบเขตความสามารถว่าตนเองมีความสามารถหรือไม่มีความสามารถ ด้านความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานในการปฏิบัติงานหรือจรรยาบรรณในวิชาชีพ (ข้อ 54) และด้านการรู้จักและคุ้นเคยกับแหล่งที่ปรึกษาและแหล่งที่จะส่งผู้รับบริการไปขอความช่วยเหลือ (ข้อ 57) มีความสำคัญมากถึงมากที่สุดต่อนักจิตวิทยาการปรึกษา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของไวลด์ แพงคำ (2519 : 47, 63, 66) และผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2522 : 47, 48, 61) ที่พบว่าครูแนะแนวจำเป็นมากที่จะต้องยอมรับในความไม่สามารถของตนในบางสิ่งบางอย่าง และสามารถพิจารณาได้ว่าปัญหาใดที่ตนไม่สามารถให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่มาขอรับบริการได้ ก็สามารถพิจารณาส่งนักเรียนไปขอความช่วยเหลือยังบุคลากรอื่นที่มีความสามารถช่วยเหลือได้ โดยครูแนะแนวจำเป็นมากที่จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนในการให้ความช่วยเหลือสามารถติดต่อ และประสานงานกับบุคลากร องค์การหรือหน่วยงานต่าง ๆ สำหรับการช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ ได้ (ข้อ 56, 57) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของไวท์ ที่ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาตามความคิดเห็นของนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยากลุ่มมนุษยนิยม และกลุ่มที่เห็นผู้รับบริการเป็นศูนย์กลางพบว่า องค์ประกอบของสมรรถภาพด้านการตรวจสอบตนเองด้วยการเสาะหาคำวิพากษ์วิจารณ์ในด้านพฤติกรรมความรู้สึกรู้สึก และค่านิยมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานกับเพื่อนร่วมงาน และบุคคลอื่น ๆ อยู่เสมอ (ข้อ 55) และสมรรถภาพด้านการติดตามความก้าวหน้าในวิชาชีพที่ทันสมัยอยู่เสมอ (ข้อ 58) มีความสำคัญมากถึงมากที่สุดต่อนักจิตวิทยาการปรึกษา (White 1980 : 33-35) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของไวลด์ แพงคำ (2519 : 59, 66) และผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2522:61) ที่พบว่าผู้ให้การปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นมากที่จะต้องคอยตรวจสอบประเมินผลตนเองทั้งในด้านส่วนตัว และความรู้ในวิชาชีพอยู่เสมอ และจะต้องเต็มใจยอมรับข้อบกพร่องของตนเอง (ข้อ 55) และจะต้องหมั่นศึกษาค้นคว้าเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้และความสามารถทางวิชาชีพของตนอยู่เสมอ (ข้อ 58) และสอดคล้องกับข้อสรุปเกี่ยวกับโครงการให้การปรึกษาที่มีประสิทธิภาพของวัชรีย์ ทรัพย์มี ที่ว่าการให้การปรึกษาจะมีประสิทธิภาพได้ก็ต่อเมื่อผู้ให้การปรึกษามีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อผู้รับบริการ และต่อวิชาชีพของตนในการ

เพิ่มพูนความรู้ในสาขาวิชาชีพของตน โดยการอ่านและศึกษาค้นคว้า มีความผูกพัน และมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การวิชาชีพเข้ารับการอบรมทางวิชาการที่จัดให้อยู่เสมอ (ข้อ 58) (วัชรีย์ ทรัพย์มี 2525 : 361)

2. สมรรถภาพด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาในโรงเรียน โดยครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจะต้องเป็นบุคคลที่สามารถ

2.1 "อธิบายเป้าหมายและวิธีการจัดบริการแนะแนวและการปรึกษาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย แม้กับบุคคลที่ไม่คุ้นเคยกับกระบวนการปรึกษา" (ตารางที่ 17) ซึ่งพบว่าทั้งนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนวเห็นว่า ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นต้องมีความสามารถในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านนี้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่า การที่ครูแนะแนวจะปฏิบัติหน้าที่ในการให้บริการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นจะต้องอาศัยความร่วมมือด้วยดีจากบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ซึ่งบุคคลต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีบทบาทที่สำคัญต่อบริการแนะแนวและการปรึกษาโดยตรง

ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นต้องที่ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจะต้องสามารถในการประชาสัมพันธ์งานบริการแนะแนวและการปรึกษาที่จัดขึ้นแก่ ครู ผู้บริหาร นักเรียน ผู้ปกครอง และบุคคลต่าง ๆ ในชุมชน ซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่คุ้นเคยกับกระบวนการปรึกษาได้เข้าใจในลักษณะของวิชาชีพด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การจัดปฐมนิเทศ การอบรมครู วันพบผู้ปกครอง จัดทำจุลสารแนะแนว เป็นต้น เพื่อทุกฝ่ายจะได้ให้ความร่วมมือในกระบวนการแนะแนว และการปรึกษาเชิงจิตวิทยาได้อย่างเต็มที่ ซึ่งจะ เป็นประโยชน์แก่สวัสดิภาพของนักเรียนทุกคน ดังแพทเทอร์สันกล่าวว่า โครงการบริการด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาจะดำเนินไปได้ยาก และจะเกิดปัญหาความร่วมมือระหว่างบุคลากรต่าง ๆ ถ้าหากผู้บริหารขาดความเข้าใจและไม่ให้การสนับสนุนและครูเป็นบุคคลสำคัญซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากที่ครูแนะแนวจะต้องประสบด้วย เนื่องจากเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด และเป็นแหล่งที่จะส่งตัวนักเรียนมารับบริการมากที่สุด การช่วยเหลือนักเรียนจะมีประสิทธิภาพนั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับ การที่ครูเห็นความสำคัญและสนับสนุนโครงการ (แพทเทอร์สัน 1971, วัชรีย์ ทรัพย์มี, ผู้แปล 2522 : 260-261) ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวิลโล แพงคำ (2519 : 66) ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2522 : 46) และ วีระวัฒน์ พูลทวี (2526 : 42-42) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถที่พึงปรารถนาของผู้ที่จะทำหน้าที่ให้การปรึกษาและแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาพบว่า ครูแนะแนวจำเป็นต้อง

สามารถในการประชาสัมพันธ์ให้ทุก ๆ คนในโรงเรียน รวมทั้งผู้ปกครองได้เข้าใจลักษณะวิชาชีพ การแนะแนว และการปรึกษาเชิงจิตวิทยา และจากงานวิจัยของ จรัส สุขก้องวารี (2519 : 71-72) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการจัดบริการแนะแนวของโรงเรียนมัธยมศึกษาใน กรุงเทพมหานคร ได้รับข้อเสนอแนะจากนักเรียน คณะครู และผู้บริหารว่า ครูแนะแนวยังจัดการประชาสัมพันธ์งานแนะแนว และการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแก่นักเรียน ผู้ปกครอง และครูยังไม่กว้างขวางเพียงพอ ซึ่งถ้าหากครูแนะแนวสามารถจัดการประชาสัมพันธ์ได้อย่างกว้างขวางแล้ว จะสามารถช่วยสร้างความเข้าใจอันดีแก่ทุกฝ่าย อันจะก่อให้เกิดการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้รับความร่วมมือ และประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

2.2 "สามารถเข้าใจแนวคิดของการแนะแนวและการปรึกษาในการพัฒนาคนและสามารถเผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ ทางด้านการแนะแนวแก่ครูและนักเรียน" (ตารางที่ 18) ซึ่งพบว่า ทั้งนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนวเห็นว่า ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นมากที่จะต้องมีความสามารถในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านนี้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่า ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวความคิดของการแนะแนวและการปรึกษาดังกล่าว จะช่วยส่งเสริมให้ผู้ให้การปรึกษาเข้าใจบทบาทหน้าที่ในวิชาชีพของตน ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติงานที่ถูกต้องเหมาะสม และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และการที่ผู้ให้การปรึกษาจะต้องสามารถเผยแพร่ข้อมูลด้านการแนะแนวแก่ครูและนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบริการแนะแนวเป็นบริการด้านสวัสดิการที่จัดขึ้นสำหรับนักเรียนโดยเฉพาะ จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ผู้ใช้บริการจะต้องเข้าใจงานบริการที่จัดให้เพื่อจะได้เข้ารับบริการได้ถูกต้อง และเหมาะสม และครูเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด และเป็นแหล่งที่จะส่งตัวนักเรียนมารับบริการปรึกษามากที่สุด ถ้าหากครูได้เข้าใจลักษณะงาน จุดมุ่งหมายของบริการให้การปรึกษา รู้ถึงคุณสมบัติของผู้ให้การปรึกษา และวิธีการประสานงานกับผู้ให้การปรึกษาแล้ว จะมีส่วนช่วยให้โครงการแนะแนวได้ช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะความสำเร็จของโครงการส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับการที่ครูเห็นความสำคัญ และสนับสนุนโครงการ

2.3 "มีความรับผิดชอบขั้นพื้นฐานที่สุดต่อนักเรียนที่จะรักษาเรื่องราวส่วนตัวในการติดต่อกับครู ผู้ปกครอง ผู้บริหารและแหล่งที่จะให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ" (ตารางที่ 19)

ซึ่งพบว่า ทั้งนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนวเห็นว่า ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นมากถึงมากที่สุดที่จะต้องมีความสามารถในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านนี้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในการให้การศึกษาเชิงจิตวิทยาคือ การรักษาความลับของข้อมูล เรื่องราวหลายอย่างที่ผู้รับบริการได้อธิบายกับผู้ให้การศึกษา มีลักษณะเป็นเรื่องส่วนตัวซึ่งเกิดจากความไว้วางใจว่าผู้ให้การศึกษาจะรักษาข้อมูลของเขาไว้เป็นความลับ สัมพันธภาพในการให้การศึกษาเป็นสัมพันธภาพทางวิชาชีพผู้ให้การศึกษาควรมีต่อจรรยาบรรณในการรักษาความลับของผู้รับบริการแม้กับบุคคลที่จะต้องขอความร่วมมือและประสานงานด้วย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ตลอดจนบุคลากรที่ให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน (แพทเทอร์สัน 1971, วัชร ทรัพย์มี, ผู้แปล 2522 : 260-264, 274-286, 319-321) ดังที่ อาร์บึคเคิล กล่าวไว้ว่า ข้อมูลที่เด็กเล่าให้ผู้ให้การศึกษาฟังเป็นสิ่งที่มีความลับ ซึ่งเด็กมีสิทธิที่จะให้ผู้ใดล่วงรู้หรือไม่ก็ได้ ตามจรรยาบรรณแล้ว ผู้ให้การศึกษาไม่เปิดเผยความลับของผู้รับบริการให้ผู้ใดล่วงรู้แม้แต่พ่อแม่ของเด็กก็ตาม (Arbuckle 1962 : 269-270) ซึ่งถ้ามีการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับนั้น ผู้ให้การศึกษาจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้รับบริการก่อนที่จะนำไปเปิดเผยได้ (แพทเทอร์สัน 1971, วัชร ทรัพย์มี, ผู้แปล 2522 : 277) ส่วนข้อมูลพื้นฐานทั่ว ๆ ไปที่ไม่ใช่เป็นความลับ ผู้ให้การศึกษาสามารถนำไปปรึกษาหารือหรือแลกเปลี่ยนกับฝ่ายต่าง ๆ ที่ควรมีสิทธิได้รับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับนักเรียนได้บ้าง ทั้งนี้เพื่อจะได้ใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์สำหรับการช่วยผู้รับบริการอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ดังนั้นครูแนะแนวจึงมีความจำเป็นมากที่จะต้องสามารถแยกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนได้ว่าข้อมูลส่วนไหนที่ควรจะนำไปปรึกษาหารือกับบุคลากรวิชาชีพอื่นที่เกี่ยวข้อง (ข้อ 72) ดังแพทเทอร์สันได้เสนอแนะไว้ว่า ผู้ให้การศึกษาควรสามารถแยกประเภทของข้อมูลที่จะเปิดเผยแก่ผู้ปกครอง ออกจากข้อมูลที่เป็นบันทึกของนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือจิตแพทย์ได้ เพื่อป้องกันการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นเรื่องราวส่วนตัว และ/หรือข้อมูลบางประการที่อาจทำให้ผู้ปกครองตีความหมายผิดหรือเข้าใจผิดได้ และในกรณีที่การให้ความช่วยเหลืออยู่นอกเหนือจากขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบหรือความสามารถของตนเอง ผู้ให้การศึกษาจะต้องสามารถให้คำแนะนำและ/หรือส่งนักเรียนไปรับความช่วยเหลือจากบุคลากรอื่นตามความเหมาะสม (ข้อ 71) ซึ่งแพทเทอร์สันได้กล่าวไว้ว่า ถ้าผู้ให้การศึกษาพิจารณาแล้วว่าการส่งผู้รับบริการไปรับความช่วยเหลือจากบุคลากรอื่นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้รับบริการก็ควรทำ โดยก่อนที่จะส่งตัวไปควรแจ้งให้ผู้ปกครองและผู้รับบริการทราบถึงความจำเป็นที่จะต้องส่งไปรับบริการจากหน่วยงานนั้น ๆ และ

ประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับ ทั้งนี้ควรให้ผู้ปกครองมีโอกาสรับผิดชอบด้วยให้มากที่สุด นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิไล แพงคำ (2519 : 66) และผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2522 : 61) ซึ่งพบว่า ผู้ให้การปรึกษาจำเป็นมากที่จะต้องให้ความร่วมมือและประสานงานกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน ทั้งนี้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาของผู้รับบริการ (ข้อ 69, 70) ซึ่งเรื่องนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของไวท์ (White 1980 : 36) ชิโกและคณะ (Chiko et al. 1980 : 285) ที่ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของนักจิตวิทยาการศึกษาพบว่าผู้ให้การปรึกษาจำเป็นมากที่สุด

ก) ต้องมีความรู้และความสามารถในการจัดประชุมปรึกษาปัญหาเฉพาะราย (Case Conference) ร่วมกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้รับบริการ (เด็ก) โดยเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้แสดงความคิดเห็นและช่วยกันแสวงหาข้อมูล และลู่ทางในการแก้ปัญหา (ข้อ 68)

ข) สามารถส่งผู้รับบริการไปรับความช่วยเหลือจากบุคลากรอื่น (Referral) ตามความเหมาะสม เมื่อปัญหานั้นอยู่นอกเหนือจากความสามารถของตนเอง (ข้อ 71)

2.4 "สามารถเป็นที่ปรึกษาทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้รับบริการ" (ตารางที่ 20) ซึ่งพบว่าทั้งนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนวเห็นว่าครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นถึงจำเป็นมากที่สุดที่จะต้องมีความสามารถในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านนี้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่า การที่ครูแนะแนวจะปฏิบัติหน้าที่ให้การปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยหรือทำงานร่วมกับบุคลากรอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้รับบริการ ทั้งนี้เพื่อช่วยเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม อันจะช่วยส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในตัวผู้รับบริการได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้จากการแก้ปัญหาเฉพาะที่ตัวผู้รับบริการที่เป็นปลายเหตุแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งวัชรีย์ ทรัพย์มี ได้กล่าวว่า หลายปีที่ผ่านมาครูแนะแนวได้ใช้เวลาในการช่วยให้นักเรียนได้ปรับตัวกับพ่อแม่ ครู และระบบของโรงเรียน ซึ่งเปรียบเหมือนการปรบมือข้างเดียวย่อมไม่ได้ผล ฉะนั้นในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต ครูแนะแนวได้หันมาสนใจที่จะเปลี่ยนสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหาและส่งเสริมพัฒนาการแก่เด็ก โดยครูแนะแนวพยายามร่วมมือกับพ่อแม่และครูในการจัดบรรยากาศภายในบ้านและโรงเรียนให้เต็มไปด้วยความอบอุ่น และความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก หรือครูกับเด็ก (วัชรีย์ ทรัพย์มี 2525 : 356) ดังนั้นครูแนะแนวจะต้องสามารถให้คำแนะนำ (Consultation) หรือปรึกษาหารือร่วมกันกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครองหรือครูเพื่อช่วยเหลือเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์

(2522 : 46) ที่พบว่า ผู้ให้การปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นมากที่จะต้องสามารถเป็นที่ปรึกษาสำหรับครู บิดามารดา ผู้บริหารและบุคคลอื่น ๆ ในโรงเรียน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิลโล แพงคำ (2519 : 65) ที่พบว่า ผู้ให้การปรึกษาจะต้องสามารถช่วยให้ครูและผู้บริหารเข้าใจเด็กจะอำนวยความสะดวกมากต่อการปฏิบัติงานแนะแนว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เมเนเน (Menne 1975 : 549) โคนแกนและโนเบิล (Cogan and Noble 1979 : 123) ที่ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของนักจิตวิทยาการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของสมรรถภาพด้านการสร้างสัมพันธภาพและการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ๆ มีความสำคัญมากสำหรับนักจิตวิทยาการศึกษา

2.5 "สามารถติดตามศิษย์เก่าในด้านต่าง ๆ " (ตารางที่ 21) ซึ่งพบว่า ทั้งนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนวเห็นว่า ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นมากที่จะต้องมีความสามารถในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านนี้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่า การติดตามผลศิษย์เก่าในด้านต่าง ๆ ก็เท่ากับเป็นการประเมินผลในประสิทธิภาพของการจัดบริการให้การปรึกษาแก่นักเรียน ทั้งนี้เพื่อนำมาซึ่งประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาเกี่ยวกับการจัดบริการปรึกษาเชิงจิตวิทยาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป ดังวัชรี ทรัพย์มี ให้ความเห็นว่าการติดตามผลผู้รับบริการที่ออกจากโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยแล้ว ถือได้ว่าเป็นกิจกรรมการวิจัยของผู้ให้การปรึกษา การติดตามผลจะทำให้ทราบว่านักเรียนหรือนักศึกษาที่ได้รับบริการให้การปรึกษาไปแล้ว ไปทำอะไรบ้างหลังจากออกจากสถานการศึกษาไปแล้ว ประสพผลสำเร็จหรือความล้มเหลวในการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพ ซึ่งเท่ากับเป็นการประเมินผลบริการให้การปรึกษาแก่ผู้รับบริการเหล่านั้น (วัชรี ทรัพย์มี 2525 : 354-355) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ โคนแกนและโนเบิล (Cogan and Noble 1979 : 123) ที่ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของนักจิตวิทยาการศึกษาพบว่า ผู้ให้การปรึกษาจำเป็นมากถึงมากที่สุดที่จะต้องมีความสามารถในการประเมินผล และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิลโล แพงคำ (2519 : 63, 65, 66) และ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2522 : 47) ที่พบว่า ผู้ให้การปรึกษาจำเป็นมากที่จะต้องมีความรู้และความสามารถในการติดตามผลและประเมินผลงานบริการให้การปรึกษาและแนะแนว ทั้งนี้เพื่อจะได้หาทางแก้ไขข้อบกพร่องและพัฒนางานให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วีระวัฒน์ พูลทวี (2526 : 44-45) และ จงสกุล วุฒิสรรพ์ (2527 : 73) ที่พบว่า ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นมากที่จะต้องมีความสามารถในการติดตามผลนักเรียน และประเมินผลการจัดบริการแนะแนว และการให้บริการปรึกษา

3. สมรรถภาพด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาสำหรับครอบครัว โดยครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจะต้องเป็นบุคคลที่สามารถ "ดำเนินการ และ/หรือ มีประสบการณ์ในการใช้วิธีการและเทคนิคเฉพาะต่าง ๆ ในการจัดบริการให้การปรึกษาสำหรับครอบครัว" (ตารางที่ 22) ซึ่งพบว่า ทั้งนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนวเห็นว่า ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นถึงจำเป็นมากที่จะต้องมีความสามารถในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านนี้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่าการให้บริการปรึกษาเฉพาะผู้ขอรับบริการเป็นการแก้ปัญหที่ปลายเหตุ ซึ่งถ้าหากจะพิจารณาสาเหตุของปัญหาให้ลึกซึ้งแล้วจะพบว่า องค์ประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งเกิดจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมของผู้รับบริการเองมีส่วนผลักดันให้ผู้รับบริการเกิดปัญหา การจัดบริการปรึกษาที่มีประสิทธิภาพผู้ให้การปรึกษาคควรมีบทบาททั้งในด้านการให้การปรึกษาแก่ผู้รับบริการ และเป็นพี่ปรึกษาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับบริการ ทั้งนี้เพื่อช่วยเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมที่เป็นสาเหตุแห่งปัญหา นอกจากนี้ยังเป็นวิถีทางในการป้องกันปัญหาและส่งเสริมพัฒนาการแก่บุคคลอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการอภิปรายเกี่ยวกับบทบาทของผู้ให้การปรึกษาในฐานะเป็นพี่ปรึกษาแก่สถาบันและบุคคลต่าง ๆ ของ ดิงเมเยอร์ และคาร์ลสัน (Dinkmeyer and Carlson 1977 : 172) และเคอร์พิวส์ (Kurpius 1978 : 335-338, อ้างถึงใน วชิรี ทรัพย์มี 2525 : 355) สรุปไว้ว่า ผู้ให้การปรึกษาที่มีประสิทธิภาพควรทำหน้าที่ทั้งให้การปรึกษาแก่ผู้รับบริการและเป็นผู้ให้คำแนะนำแก่บุคคลและสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับบริการ เพื่อการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม อันจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่อไป และสอดคล้องกับคำกล่าวของวชิรี ทรัพย์มี ที่กล่าวไว้ว่า ผู้ให้การปรึกษาจะต้องไม่คาดหวังให้ผู้รับบริการปรับตัว เข้ากับสิ่งแวดล้อมแต่ฝ่ายเดียว ควรสนับสนุนให้มีการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหาและส่งเสริมพัฒนาการแก่บุคคลด้วย เท่าที่ผ่านมาผู้ให้การปรึกษารุ่นใหญ่ได้ใช้เวลาในการช่วยให้นักเรียนปรับตัว เข้ากับพ่อแม่ หรือแม้กระทั่งครูและระบบของโรงเรียน ซึ่งเปรียบเหมือนการปรบมือข้างเดียวย่อมไม่ได้ผล ฉะนั้นในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต ผู้ให้การปรึกษาคควรหันมาสนใจที่จะเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของเด็กโดยพยายามให้ความร่วมมือกับพ่อแม่และครูในการจัดบรรยากาศภายในบ้านและโรงเรียน ให้เต็มไปด้วยความอบอุ่นและความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก หรือครูกับเด็ก (วชิรี ทรัพย์มี 2525 : 356) ดังนั้นผู้ให้การปรึกษาจึงจำเป็นที่จะต้องปรึกษาร่วมกันกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กไม่ว่าเป็นผู้ปกครองหรือครูเพื่อช่วยเหลือเด็ก

4. สมรรถภาพด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นกลุ่ม ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา
จะต้องมีความสามารถในด้าน

4.1 "สามารถวินิจฉัยได้ว่าปัญหาใดควรจัดให้การปรึกษาเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มจึงจะเอื้ออำนวยให้ผู้รับบริการแก้ปัญหาได้ดีที่สุด (รวมทั้งรับผิดชอบที่จะส่งผู้รับบริการไปยังแหล่งที่จะให้ความช่วยเหลือได้เหมาะสม)" (ตารางที่ 23) ซึ่งพบว่าทั้งนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนวเห็นว่า ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นต้องมีความสามารถในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านนี้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่าลักษณะปัญหาของบุคคลในแต่ละประเภทมีความเหมาะสมกับวิธีการปรึกษาที่แตกต่างกันไป เป็นต้นว่า ปัญหาส่วนตัวเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างบิดามารดา ปัญหาชู้สาวหรือปัญหาเศรษฐกิจซึ่งผู้รับบริการต้องการปิดบัง หรือผู้รับบริการที่มีความรู้สึกอ่อนไหวมาก ยังไม่พร้อมที่จะยอมรับสภาพการณ์ต่าง ๆ หรือคำวิจารณ์จากผู้อื่น ไม่ชอบสังคมเป็นอย่างยิ่ง หรือต้องการความสนใจจากผู้ให้การปรึกษาเป็นพิเศษ ในกรณีดังกล่าวนี้เหมาะกับการปรึกษาเป็นรายบุคคลมากกว่าเป็นกลุ่ม สำหรับการจัดการปรึกษาเป็นกลุ่มนั้นเป็นกระบวนการที่เหมาะสมกับบุคคลซึ่งมีความต้องการตรงกันที่จะปรับปรุงตนเองในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือต้องการจะแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่งร่วมกัน มาปรึกษาหารือ ซึ่งกันและกันเป็นกลุ่มโดยมีผู้ให้การปรึกษาร่วมอยู่ด้วย (วัชรีย์ ทรัพย์มี 2525 : 329, 345)

สำหรับในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านสามารถจัดกลุ่มการปรึกษาได้ตามลักษณะของปัญหา จุดมุ่งหมาย และสมาชิกในกลุ่ม (ข้อ 93) พบว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยของไวท์ ที่พบว่าผู้ให้การปรึกษาจำเป็นต้องใช้วิธีการปรึกษาที่เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของวิธีการปรึกษาเหมาะสมกับลักษณะของปัญหา และลักษณะของผู้รับบริการ (White 1980 : 33) เป็นต้นว่า กลุ่มสัมผัสใจ (Encounter groups) เป็นกลุ่มที่มีจุดมุ่งหมายในการก่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของตนเอง (Giges and Rosenfeld in Rosenbaum and Snadowsky 1976 : 97) กลุ่มเกสตัลท์ (Gestalt groups) เป็นกลุ่มที่มีเป้าหมายในการพัฒนาชีวิตให้เกิดความเต็ม ความสมบูรณ์หรือการทำให้บุคคลมีวุฒิภาวะขึ้นในชีวิต (โสรัช โปธิแก้ว 2525 ก : 8) กลุ่มพัฒนาตนเองแบบมาราธอน (Marathon growth groups) เป็นกลุ่มที่มีเป้าหมายในการพัฒนาบุคคลให้เกิดความเข้าใจตนเองอย่างต่อแท้ มีการรับรู้ตนเองและผู้อื่นดีขึ้น (เวอริน, อ้างถึงใน วิจิตา อัจฉริยะเสถียร 2523 : 12) เป็นต้น

ในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านสามารรถชี้ให้เห็นถึงอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นตัวแบบที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้รับบริการ (ข้อ 94) พบว่ามีความจำเป็นมากสาเหตุที่เป็นเช่นนั้นอาจจะเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่า พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกส่วนใหญ่ นั้น มาจากการลอกเลียนแบบตัวแบบที่อยู่ใกล้ชิดเขา หรือที่เขาสนใจทั้งสิ้น (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2526 : 124) ดังนั้นถ้าหากผู้ให้การศึกษาได้เข้าใจถึงกระบวนการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ (การเลียนแบบ) จะสามารถนำมาใช้ในการสร้างเสริมพฤติกรรมใหม่ ๆ หรือเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้รับบริการได้อีกวิธีหนึ่ง

4.2 "สามารถใช้กระบวนการปรึกษาเป็นกลุ่มและกิจกรรมกลุ่มแบบต่าง ๆ ที่สามารถเอื้ออำนวยให้ผู้รับบริการได้เปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมได้ตามระดับอายุของเขา" (ตารางที่ 24) ซึ่งพบว่าทั้งนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนว เห็นว่า ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นมากที่จะต้องมีความสามารถในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านนี้ ที่เป็นเช่นนั้นอาจเป็นเพราะกลุ่มประชากรทั้งสองเห็นว่า การใช้กระบวนการปรึกษาเป็นกลุ่ม และกิจกรรมกลุ่มแบบต่าง ๆ มีความเหมาะสมกับวัยรุ่นหลายประการเป็นต้นว่า (1) วัยรุ่นพยายามเป็นอิสระจากครอบครัว ชอบรวมกันเป็นกลุ่มกับเพื่อนรุ่นเดียวกัน เพื่อแสวงหาการยอมรับ และการสนับสนุนจากเพื่อน (2) นักเรียนบางคนรู้สึกสะอึกสะอื้นหรือเปิดเผยถึงปัญหาของตนในกลุ่มเพื่อน มากกว่าอภิปรายแบบตัวต่อตัวกับผู้ให้การศึกษา การสนับสนุนจากเพื่อนรุ่นเดียวกันทำให้วัยรุ่นกล้าแสดงออกซึ่งจะทำให้ให้นำปัญหาต่าง ๆ มาอภิปรายกัน (3) การตระหนักว่าเพื่อนรุ่นเดียวกันก็มีปัญหา ทำให้เขากล้าพูดถึงปัญหาของเขา เป็นการเพิ่มความมั่นใจให้แก่ตนเองว่าเขาไม่ใช่คนผิดปกติ การที่เพื่อนยอมรับเขาและปัญหาของเขาจะช่วยเขาได้มากและ (4) กลุ่มเพื่อนรุ่นเดียวกันจะมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นมากกว่าผู้ใหญ่ เขาเต็มใจที่จะฟังพยายามเข้าใจและยอมรับความคิดเห็นตลอดจนข้อเสนอแนะจากเพื่อนรุ่นเดียวกันมากกว่า และมักจะนำแนวคิดนั้นไปปฏิบัติ (แพทเทอร์สัน, วัชรวิทย์ ทรัพย์มี, ผู้แปล 2522 : 178-179) ดังนั้นถ้าผู้ให้การศึกษาสามารถใช้กระบวนการปรึกษาเป็นกลุ่ม และกิจกรรมกลุ่มแบบต่าง ๆ จะสามารถช่วยนักเรียนได้พัฒนาตนเองในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือแก้ไขปัญหาใดปัญหาหนึ่งได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกวิธีหนึ่ง เป็นต้นว่าในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านสามารรถเข้าใจในพลวัตกลุ่ม

(Group Dynamics) ในประเด็นเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม เนื้อหาสาระที่สื่อความหมายกันในกลุ่ม ลำดับขั้นพัฒนาการของกลุ่มลักษณะการเป็นผู้นำกลุ่มแบบต่าง ๆ และปัจจัยที่ทำให้กลุ่มมีการพัฒนาเกิดขึ้น (ข้อ 96) พบว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชิโก และคณะ (Chiko et al

1980 : 285) และผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2522 : 54) ที่พบว่าผู้ให้การปรึกษาจำเป็นมากที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม อาทิเช่น ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระที่สื่อความหมายในกลุ่ม

สำหรับในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านเข้าใจพัฒนาการ และวิธีการแก้ปัญหาของบุคคลในแต่ละวัย และมีทักษะในการใช้เทคนิคได้อย่างเหมาะสมกับระดับของผู้รับบริการ (ข้อ 97; พบว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยของวีระวัฒน์ พูลทวี (2526 : 47) ที่พบว่าผู้ให้การปรึกษาจำเป็นมากที่จะต้องมีความรู้และความเข้าใจด้านจิตวิทยาพัฒนาการ และของไวท์ (White 1980 : 36) ที่พบว่า ผู้ให้การปรึกษาจำเป็นมากที่จะต้องมีความสามารถในการวิธีการปรึกษาได้อย่างเหมาะสมกับผู้รับบริการ ในแต่ละบุคคล และแต่ละลักษณะของปัญหา สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากพัฒนาการ และวิธีการแก้ปัญหาของบุคคลในแต่ละวัยมีไม่เหมือนกัน หากผู้ปรึกษามีความเข้าใจอย่างดีพอแล้ว จะช่วยให้นำวิธีการปรึกษาตลอดจนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มาใช้กับผู้รับบริการอย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับระดับของผู้รับบริการยิ่งขึ้น

4.3 "สามารถสังเกตและบันทึกพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ที่เป็นทางวาจา และที่ไม่ใช่ทางวาจาที่เกิดขึ้นในกลุ่มได้ ตามแนวทางและวิธีการที่เหมาะสม" (ตารางที่ 25) ซึ่งพบว่าทั้งนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนวเห็นว่า ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นมากที่จะต้องมีความสามารถในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านนี้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ และการสื่อสารที่เกิดขึ้นในกลุ่มที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้ผู้ให้การปรึกษาได้ เข้าใจผู้รับบริการแต่ละคนอย่างถ่องแท้ อันจะนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมและการเลือกใช้ทักษะในการสื่อสารเพื่อตอบสนองผู้รับบริการได้อย่างเหมาะสมซึ่งถ้าหากผู้ให้การปรึกษาเข้าใจ และตอบสนองผู้รับบริการได้อย่างเหมาะสมแล้ว จะสามารถสร้างความไว้วางใจและความศรัทธาแก่ผู้รับบริการ ตลอดจนทำให้ผู้รับบริการเชื่อว่าผู้ให้การปรึกษายอมรับเขา ดังยอร์ชและคริสเตียนีได้ กล่าวไว้ว่า ผู้นำกลุ่มที่มีประสิทธิภาพจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการสังเกตพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในกลุ่ม ผู้ให้การปรึกษาที่มีความไวต่อความรู้สึกของผู้อื่นจะเข้าใจความรู้สึกของผู้รับบริการ (George and Cristiani 1981 : 211)

4.4 "มีความรู้ในทฤษฎีที่สำคัญ ๆ เกี่ยวกับกลุ่มรวมทั้งบุคคลที่มีส่วนในการพัฒนาทฤษฎีเหล่านั้น" (ตารางที่ 26) ซึ่งพบว่าทั้งนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนวเห็นว่า ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นถึงจำเป็นมากที่จะต้องมีความสามารถในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านนี้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง

สองเห็นว่า ทฤษฎีเกี่ยวกับการให้การปรึกษามีบทบาทเป็นตัวกำหนดขอบเขต และแนวทางในการปฏิบัติงานของผู้ให้การปรึกษาให้ตระหนักถึงวัตถุประสงค์ กระบวนการ กลวิธีให้การปรึกษา ตลอดจนหลักการเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ ดังโสริช โปธิแก้ว ได้กล่าวไว้ว่าผู้ให้การปรึกษาขาดความรู้ เรื่องทฤษฎีจะทำให้ขาดแนวทางการช่วยผู้รับบริการเอาชนะอุปสรรคแห่งชีวิตได้อย่างเหมาะสม ความรู้ในทฤษฎีจะช่วยให้ผู้ให้การปรึกษาเข้าใจผู้รับบริการ และวางแผนทางในการช่วยเหลือได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น (โสริช โปธิแก้ว 2525 ข : 4) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเมนเน (Menne 1975 : 549-550) โคแกนและโนเบิล (Cogan and Noble 1979 : 123) วิล แพงคำ (2519 : 62) และผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2522 : 54) ที่ได้ศึกษาพบว่าผู้ให้การปรึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ และความเข้าใจในทฤษฎีการปรึกษาแบบต่าง ๆ และการที่กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่าครูแนะแนวมีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับบุคคลที่มีส่วนในการพัฒนาทฤษฎีเหล่านั้นด้วย อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่า เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยผู้ให้การปรึกษาได้เข้าใจทฤษฎีต่าง ๆ อย่างลึกซึ้งซึ่งนั่นก็คือ การศึกษาประวัติความเป็นมา ความเคลื่อนไหวของทฤษฎี รวมทั้งบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนามาตามลำดับขั้นตอนเป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยจะอภิปรายองค์ประกอบของสมรรถภาพในบางข้อ ดังนี้

ในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านสามารถอธิบายและใช้วิธีการต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มโดยใช้ทฤษฎีการปรึกษาเป็นกลุ่มแบบยึดผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง (Client - Centered Group Therapy) (ข้อ 103.9) พบว่าเป็นทฤษฎีที่มีความจำเป็นมากต่อผู้ให้การปรึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นทฤษฎีแบบกลุ่มเพื่อส่งเสริมพัฒนาการ (Developmental Group Counseling) (ข้อ 103.5) ทฤษฎีการปรึกษาเป็นกลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม (Behavioral Group Counseling) (ข้อ 103.7) ตามลำดับ ส่วนทฤษฎีการปรึกษาเป็นกลุ่มแบบแสดงละครทางจิตวิทยา (Group Psychodrama) (ข้อ 103.8) และทฤษฎีการปรึกษาตามหลักจิตวิทยาของแอดเลอร์ (Adlerian Psychology) (ข้อ 103.3) พบว่าเป็นทฤษฎีที่จำเป็นต่อผู้ให้การปรึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดตามลำดับ จากทั้งหมด 10 แนวทฤษฎี ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่า ทฤษฎีการปรึกษาแบบยึดผู้รับบริการเป็นศูนย์กลางเป็นทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับกันอย่างแพร่หลาย สามารถนำมาใช้ได้หลายสภาพการณ์ กล่าวคือเป็นทฤษฎีที่มีลักษณะสอดคล้องกับปรัชญาประชาธิปไตย ซึ่งใช้กันอยู่ในสถาบันสังคมทั่วไปรวมทั้งในโรงเรียนด้วย ทั้งนี้เพราะเป็นทฤษฎีที่มีความเชื่อมั่นในความสามารถ และความรับผิดชอบของมนุษย์ที่จะแก้ไขปัญหาของตนเอง การที่บุคคลจะพัฒนาได้ขึ้นอยู่กับการศึกษาที่เขาเข้าใจตนเอง และสภาพการณ์ต่าง ๆ อย่างกระจ่างแจ้ง ดังนั้นจุดประสงค์ของทฤษฎีนี้จึงเป็นการ

ช่วยให้บุคคลได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพของเขา มากกว่าช่วยแก้ปัญหาที่เฉพาะเจาะจง (แพทเทอร์สัน 1971, วัชรีย์ ทรัพย์มี, ผู้แปล 2522 : ก) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คานและครอส ที่ศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีการปรึกษาที่นิยมใช้ในสหรัฐอเมริกา และออสเตรเลีย พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรจากทั้ง 2 ประเทศนิยมใช้ทฤษฎีการปรึกษาแบบยึดผู้รับบริการเป็นศูนย์กลางเป็นอันดับ 1 จากทั้งหมด 7 แนวทฤษฎี (Khan and Cross 1980 : 96-97)

ในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านสามารถอธิบายและใช้วิธีต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มโดยใช้หลักทฤษฎีการปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อส่งเสริมพัฒนาการ (Developmental Group Counseling) (ข้อ 103.5) พบว่าเป็นทฤษฎีที่มีความจำเป็นมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรองจากการปรึกษาแนวยึดผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง ดังได้กล่าวมาแล้ว สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่าการช่วยเหลือผู้รับบริการด้วยวิธีการป้องกันปัญหา และส่งเสริมพัฒนาการ น่าจะให้ผลดีมากกว่าการให้ความช่วยเหลือด้วยวิธีการแก้ปัญหา กล่าวคือ คุณลักษณะของการปรึกษาแบบนี้ มุ่งส่งเสริมให้บุคคลได้พัฒนาตนเองโดยรู้จักตนเอง และผู้อื่น ได้แสดงความรู้สึกนึกคิดซึ่งกันและกัน ได้แสดงความเปิดเผยและจริงใจ มีความคิดกว้างขวางและยืดหยุ่น ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของการแก้ปัญหาต่อไป และเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เข้ากลุ่มได้สร้างมิตรภาพที่ดีต่อบุคคล ให้ได้ตระหนักในคุณค่าของตนเอง และผู้อื่น (วัชรีย์ ทรัพย์มี 2525 : 359) ซึ่งปัจจุบันในประเทศไทยและต่างประเทศก็ได้ให้ความสนใจถึงการใช้กิจกรรมกลุ่มแบบนี้อย่างแพร่หลาย อาทิเช่น เพียงใจ สินธุนาค (2521) ได้ศึกษาผลของการฝึกความไวต่อการรับรู้ที่มีทักษะและทัศนคติส่วนบุคคล วิจิตา อัจฉริยะเสถียร (2523) ได้ศึกษากลุ่มพัฒนาตนเองแบบมาราธอนกับการพัฒนาตนเอง สุปราณี วัสนันตชาติ (2524) ได้ศึกษาผลของประสบการณ์กลุ่มการเจริญส่วนบุคคลที่มีต่อสังคมนักเรียนตามการรับรู้ของผู้รับการฝึก อุดล สาธิตะกร (2527) ได้ศึกษาผลของการเข้าร่วมกลุ่มจิตสัมพันธ์ต่อความเจริญส่วนบุคคล เป็นต้น ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองจึงเห็นความจำเป็นของสมรรถภาพด้านนี้

ในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านสามารถอธิบาย และใช้วิธีการต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มโดยใช้หลักทฤษฎีการปรึกษาเป็นกลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม (Behavioral Group Counseling) (ข้อ 103.7) นั้นเป็นทฤษฎีการปรึกษาที่เน้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งชี้เฉพาะเจาะจงว่าเป็นพฤติกรรมใดหรือปัญหาใดในปัจจุบัน เป็นวิธีการปรึกษาที่มีระบบและมีอยู่ด้วยกันหลายวิธี ซึ่งแล้วแต่ว่าผู้ให้การปรึกษาจะเลือกใช้ให้เหมาะกับผู้รับบริการแต่ละคน เป็นต้นว่ากลวิธีขจัดความรู้สึกกังวลอย่างเป็นระบบ (Systematic desensitization) การให้ผู้

รับบริการเรียนรู้จากตัวแบบ (Social Modeling) การใช้กลวิธีเสริมแรง (Reinforcement technique) และการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออก (Assertive training) (วัชร ทรัพย์มี 2525 : 192, 254) และสมโภชน์ เอี่ยมสุภานิต ได้กล่าวว่า เทคนิคการปรับพฤติกรรมโดยทฤษฎีการปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมเป็นเทคนิคที่ถูกนำมาใช้อย่างได้ผลเป็นอย่างมากในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสภาพโรงเรียนและสังคมทั่วไป (สมโภชน์ เอี่ยมสุภานิต 2526 : 156) ดังตัวอย่างผลการวิจัยของ วงพักตร์ ภูพันธ์ศรี (2523) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และบุคลิกภาพของนักศึกษาหญิง ประนอม ประเสริฐศรีศักดิ์ (2524) ได้ศึกษาผลของการใช้ตัวแบบ และการเสริมแรงทางบวกในการเพิ่มพฤติกรรมการถามและตอบคำถามในชั้นเรียนของเด็กปัญญาอ่อนที่สามารถเรียนได้ และนัยนา เหล่าสุวรรณ (2525) ได้ศึกษาผลของการใช้วิธีลดความรู้สึกลอย ๆ เป็นระบบในการลดความวิตกกังวลในการสอบ เป็นต้น ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2522 : 47) ที่พบว่าผู้ให้การปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำเป็นมากที่จะต้องสามารถใช้เทคนิคทฤษฎี และเทคนิคการปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม สำหรับการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

ส่วนในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านสามารถอธิบายและใช้วิธีการดำเนินกิจกรรมกลุ่มโดยใช้การปรึกษาเป็นกลุ่มแบบแสดงละครทางจิตวิทยา (Group Psychodrama) (ข้อ 103.8) และการปรึกษาตามหลักจิตวิทยาของแอดเลอร์ (Adlerian Psychology) (ข้อ 103.3) นั้นผลการวิจัยปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่า ครูแนะแนวจำเป็นที่จะต้องมีความสามารถในองค์ประกอบ สมรรถภาพด้านนี้อยู่ระดับกลาง ๆ โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดจากทั้งหมด 10 แนวทฤษฎีดังกล่าวมาแล้ว สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่า วิธีการปรึกษาทั้งสองนี้มีข้อจำกัดอาจนำมาใช้ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์เท่านั้น กล่าวคือกลุ่มการแสดงละครทางจิตวิทยา นิยมใช้ในกลุ่มจิตรักษา (Group psychotherapy) ในทีมงานของจิตเวชในโรงพยาบาลมากกว่าหน่วยงานอื่น ๆ เหมาะสำหรับสมาชิกที่มีปัญหาทางอารมณ์ที่ไม่สามารถแสดงออกได้ด้วยคำพูด สมาชิกจะได้รับการกระตุ้นให้เล่นละครทางจิตตามสถานการณ์ต่าง ๆ ตามธรรมชาติระหว่างสมาชิกของกลุ่ม จุดมุ่งหมายของกลุ่มแบบนี้จะช่วยให้สมาชิกได้ระบายอารมณ์หรือความตึงเครียดต่าง ๆ (Rosembaum 1976 : 6) และยังช่วยในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาด้านการขาดเหตุผลในชีวิตจริง ทั้งนี้เนื่องจากการทำให้เกิดสถานการณ์ที่คล้ายสถานการณ์จริงในชีวิต ซึ่งจะต้อง

แก้ปัญหาเมื่อสถานการณ์เหมือนกับที่ตนกำลังประสบอยู่ (ทองเรือน อมรชกุล 2523 : 197-199) เป็นต้น ส่วนกลุ่มการศึกษาตามหลักจิตวิทยาของแอดเลอร์ (ข้อ 103.3) นั้น เป็นวิธีการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับการนำไปใช้กับเด็กที่มีลักษณะท้อแท้หรือสิ้นหวัง ให้กลายเป็นเด็กที่มีเป้าหมาย มีแบบแผนชีวิตที่มุ่งไปในทิศทางที่ดีกว่าเดิม มีความมั่นใจสามารถต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ เป็นวิธีการศึกษาที่ยึดแนวทฤษฎีบุคคลิกภาพเป็นเกณฑ์ โดยมุ่งเน้นศึกษาหาความรู้สึกที่เป็นปมค้อยของผู้รับบริการแต่ละคนด้วยวิธีการศึกษาจากพฤติกรรมต่าง ๆ เป็นต้นว่าข้อมูลในอดีตและปัจจุบัน ลำดับการเกิด ความฝัน และพฤติกรรมที่ผิดปกติในเยาว์วัย (George and Cristiani 1981 : 83) จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นอาจจะทำให้กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่าครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นต้องมีความสามารถในองค์ประกอบของสมรรถภาพดังกล่าวอยู่ระดับกลาง ๆ

4.5 "สามารถแยกความแตกต่างระหว่างกลุ่มประเภทต่าง ๆ ได้ (ตารางที่ 27) ซึ่งพบว่าทั้งนักศึกษาด้านการศึกษาเชิงจิตวิทยาและผูปฏิบัติหน้าที่แนะแนว เห็นว่าครูแนะแนวจำเป็นต้องจะต้องมีความสามารถในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านนี้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่า ลักษณะการจัดกลุ่มทางจิตวิทยามีหลายแบบ แต่ละแบบก็มีแนวความคิด หลักการ กระบวนการ วัตถุประสงค์ และกลวิธีที่แตกต่างกันไป ถ้าหากผู้ให้การศึกษาได้ศึกษารายละเอียดของกลุ่มแบบต่าง ๆ จนเข้าใจอย่างถ่องแท้ โดยศึกษาจากทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติ จะช่วยให้สามารถแยกความแตกต่าง และลักษณะร่วมของกลุ่มแต่ละแบบตลอดจนสามารถนำกลุ่มมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้นว่า ในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านสามารถระบุนความแตกต่างระหว่างแนวความคิด วิธีการ กระบวนการ ลักษณะของกลุ่ม และบทบาทของผู้นำกลุ่มในการดำเนินการแนะแนวเป็นกลุ่ม (Group guidance) การปรึกษาเป็นกลุ่ม (Group counseling) และจิตบำบัดเป็นกลุ่ม (Group psychotherapy) (ข้อ 104)

ในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านสามารถเข้าใจความหมาย ลักษณะเฉพาะและวิธีการปฏิบัติของกลุ่มประเภทต่าง ๆ (ข้อ 105) พบว่ามีความจำเป็นมาก สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่า การเข้าใจความหมาย ลักษณะเฉพาะ และวิธีการปฏิบัติของกลุ่มประเภทต่าง ๆ นั้นจะมีส่วนช่วยผู้ให้การศึกษาสามารถนำกลุ่มมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายของการจัดกลุ่มแต่ละแบบ

4.6 "มีความคุ้นเคยกับกลุ่มเพื่อพัฒนาตนเองและการจัดกลุ่มประเภทต่าง ๆ ตลอดจนมีความสามารถที่จะแนะนำกิจกรรมกลุ่มที่เหมาะสม" (ตารางที่ 28) ซึ่งพบว่าทั้งนักศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนวเห็นว่าครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นถึงจำเป็นมากที่จะต้องมีความสามารถในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านนี้เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่า การจัดกิจกรรมกลุ่มทางจิตวิทยาเพื่อพัฒนาตนเองแบบต่าง ๆ เป็นวิธีการช่วยเหลือสมาชิกหรือผู้รับบริการในกลุ่มเพื่อส่งเสริมพัฒนาการแก่บุคคล และป้องกันปัญหามากกว่าการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ กล่าวคือ การจัดกลุ่มแบบนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ (1) ส่งเสริมให้บุคคลได้พัฒนาตน (self development) ให้รู้จักและเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง (2) พัฒนาการที่จะยอมรับและเข้าใจผู้อื่นเพิ่มขึ้น อันจะนำไปสู่การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี และ (3) จากการที่สมาชิกได้มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความรู้สึกนึกคิดซึ่งกันและกัน ได้แสดงความเปิดเผยและจริงใจ มีความคิดกว้างขวางและยืดหยุ่นในกลุ่ม จะเป็นพื้นฐานของการแก้ปัญหาในโอกาสต่อไป (โสริช โพนิกแก้ว 2526 : ไม่ปรากฏเลขหน้า ; วัชร ทรัพย์มี 2525 : 359) ดังจะอภิปรายในองค์ประกอบของสมรรถภาพดังนี้

ในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านการเป็นสมาชิกหรือผู้นำกิจกรรมกลุ่มประเภทกลุ่มฝึกความไวต่อการรับรู้ (Sensitivity group) (ข้อ 106.1) และกลุ่มสัมผัสใจ (Encounter group) (ข้อ 106.2) พบว่ามีความจำเป็นมาก สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่า การจัดกลุ่มกิจกรรมทางจิตวิทยาเพื่อพัฒนาตนเองทั้ง 2 แบบเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์แก่บุคคลเป็นอย่างยิ่ง คือ กลุ่มฝึกความไวต่อการรับรู้เป็นกลุ่มที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้สมาชิกมีการสื่อสารให้ดีขึ้น ทั้งในด้านการสื่อสารด้วยถ้อยคำ ท่าทีหรืออาการ รวมทั้งความรู้สึกในการสนทนานั้น ๆ นอกจากนั้นยังช่วยให้มีการฝึกฝนให้ดีเป็นผู้ฟังที่ดีเวลาผู้อื่นพูด และเป็นผู้พูดที่ดีโดยสามารถสื่อสารหรือพูดให้ตรงกับความรู้สึกนึกคิดที่ผู้พูดต้องการจะพูดได้อย่างชัดเจน (สุธีรพันธ์ กรลักษณ์ 2528 : 9-26) ส่วนกลุ่มสัมผัสใจเป็นกลุ่มที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้สมาชิกได้มีการพัฒนาศักยภาพแห่งตนเอง โดยมีพื้นฐานของการเปิดใจให้กว้าง การมีความจริงใจ การมีสติ การมีความกล้าที่จะเป็นของตัวเอง การรู้เท่าทันตนเอง การใส่ใจกับความรู้สึก โดยกลุ่มสัมผัสใจจะเน้นถึงภาวะปัจจุบันขณะ คือ ที่นี่และเดี๋ยวนี้ (here-and-now) ซึ่งหมายถึงเรื่องของการประสบ (experience) ที่เกิดขึ้นในที่นี้ และเดี๋ยวนี้ ความสัมพันธ์และความรู้สึกต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างที่บุคคลอยู่ในกลุ่มมากกว่าที่จะเป็นเรื่องที่เล่าถึงเหตุการณ์ภายนอกหรือเหตุการณ์ในอดีต สมาชิกจะรับรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ จากการได้เข้าร่วมปฏิบัติในกระบวนการกลุ่ม มากกว่าที่จะรับรู้จากการพูดคุยถึง

ประสพการณ์ (Giges and Rosenfeld in Rosenbaum, Snadowsky and Lakin 1976 : 96-97) ซึ่งในประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะให้ความสนใจในการจัดกลุ่มทั้ง 2 ประเภทนี้ ดังตัวอย่างผลการวิจัยของเพียงใจ สีนธุนากร (2524) ได้ศึกษาผลของประสพการณ์กลุ่มการเจริญส่วนบุคคลที่มีต่อสัจการแห่งตนตามการรับรู้ของผู้รับการฝึก อุบล สาธิตะกร (2527) ได้ศึกษาผลของการเข้าร่วมกลุ่มจิตสัมพันธ์ต่อความเจริญส่วนบุคคล เป็นต้น

ในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านการเป็นสมาชิกหรือผู้นำกิจกรรมกลุ่มประเภทกลุ่มจิตบำบัดสำหรับครอบครัว (Family therapy group) (ข้อ 106.3) และกลุ่มบำบัดด้วยการเล่นหรือใช้กิจกรรม (Play-therapy or Activity-therapy group) (ข้อ 106.4) นั้นพบว่ามีความจำเป็น สาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นความจำเป็นเพียงระดับนี้อาจจะเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมกลุ่มทั้ง 2 แบบนี้อาจจะมีข้อจำกัดสำหรับการนำมาใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา กล่าวคือกลุ่มจิตบำบัดสำหรับครอบครัวนั้นเป็นวิธีการช่วยผู้รับบริการโดยยอมให้สมาชิกในครอบครัวได้มีโอกาสมาเข้าร่วมกลุ่มด้วย ทั้งนี้เพราะถือว่าครอบครัวเป็นต้นเหตุของปัญหา (ความไม่สบายใจทางอารมณ์) ผู้ให้การปรึกษาจะมีบทบาทในการวิเคราะห์รูปแบบหรือประเภทต่าง ๆ ของแรงผลักดันที่มีอยู่ในครอบครัว ตลอดจนศึกษากระบวนการในการป้องกันการป้องกันตนเองของสมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเผชิญต่อความผิดหวังในรูปแบบต่าง ๆ (ทองเรือน อมรชกุล 2523 : 203) การจัดกลุ่มแบบนี้ น่าจะเป็นวิธีที่ช่วยผู้รับบริการอย่างมีประสิทธิภาพวิธีหนึ่ง เพราะนอกจากจะช่วยให้ผู้รับบริการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมแล้ว ยังช่วยสนับสนุนให้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของปัญหาด้วย แต่สำหรับผู้ให้การปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาอาจจะไม่ค่อยมีโอกาสได้จัดกลุ่มประเภทนี้ ทั้งนี้เนื่องจากต้องรับผิดชอบงานอื่น ๆ มากเกินไปอาจทำให้ไม่มีเวลาที่จะติดต่อ และประสานงานกับสมาชิกในครอบครัวของเด็ก และสมาชิกในครอบครัวของผู้รับบริการเองก็อาจมีปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมกลุ่ม ส่วนกลุ่มบำบัดด้วยการเล่นหรือใช้กิจกรรมนั้นเป็นกลุ่มการบำบัดทางจิตวิธีหนึ่งเพื่อช่วยลดความตึงเครียดด้วยการให้เด็กได้ระบายความรู้สึกและอารมณ์ต่าง ๆ ออกมาอย่างอิสระ ในห้องเล่นที่จัดไว้เป็นพิเศษ เด็กจะเล่นของเล่นชิ้นใดและเล่นอย่างไรก็ได้ แต่การเล่นนั้นจะต้องไม่ขัดกับกติกาที่ผู้บำบัดตั้งไว้ ผู้ให้การบำบัดจะเป็นผู้สังเกตผู้ติดตามและยอมรับในเด็ก โดยอาจแสดงการยอมรับทั้งทางแวตวา สีหน้า ท่าทางหรือคำพูด (Rosenbaum in Rosenbaum, Snadowsky and Lakin 1976 : 12-13) เชื่อว่าการบำบัดแบบนี้จะช่วยให้เด็กเป็นตัวของตัวเองอย่างแท้จริง ทำให้การเรียนของเด็กดีขึ้น หยดยังพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม (ทองเรือน อมรชกุล 2523 : 207, 214) เป็นต้น จากเหตุผลดัง

กล่าวอาจจะทำให้กลุ่มตัวอย่างประชากรเห็นความจำเป็นขององค์ประกอบสมรรถภาพเพียงระดับกลาง ๆ

ในองค์ประกอบสมรรถภาพด้านสามารถ เป็นผู้ช่วยในการนำกลุ่ม (Co - Leader) ร่วมกับอาจารย์ผู้สอน ผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน (ข้อ 107) พบว่ามีความจำเป็นมากสาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมทางจิตวิทยาผู้นำกลุ่มจะต้องตามกระแสกลุ่มให้ทัน และจะต้องให้ความสนใจ และใส่ใจแก่สมาชิกทุกคน ดังนั้นถ้าหากมีผู้ช่วยแบ่งเบาภาระของผู้นำกลุ่มได้สามารถจะช่วยให้กลุ่มดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ฉะนั้นผู้ให้การปรึกษาจึงจำเป็นมากที่จะต้องมีความรู้ด้านนี้

ในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านอธิบาย และ/หรือ มีประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้วิธีการและเทคนิคเฉพาะในการปรึกษาเป็นกลุ่มในด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเจาะจงในประเด็นเฉพาะ (Focused feedback) (ข้อ 108.1) ด้านการใช้กลวิธีจัดความรู้สึกกังวลอย่างเป็นระบบ (Systematic desensitization) (ข้อ 108.2) ด้านการใช้ตัวแบบ (Modeling) (ข้อ 108.5) ด้านการแสดงบทบาทสมมติ (Role playing) (ข้อ 108.6) และด้านการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก (Assertiveness training) (ข้อ 108.8) พบว่ามีความจำเป็นมาก สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่าวิธีการและเทคนิคดังกล่าวมีความสำคัญต่อการให้บริการปรึกษาเป็นกลุ่ม เป็นต้นว่า ในด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเจาะจงในประเด็นเฉพาะ (ข้อ 108.1) มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้สมาชิกได้พิจารณาตนเอง และพิจารณาถึงปัญหาต่าง ๆ อย่างถ่องแท้ อันจะนำไปสู่แนวทางในการเข้าใจตนเอง และแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเองอย่างแท้จริง และในองค์ประกอบสมรรถภาพด้านกลวิธีจัดความรู้สึกกังวลอย่างเป็นระบบ (ข้อ 108.2) ด้านการใช้ตัวแบบ (ข้อ 108.5) การแสดงบทบาทสมมติ (ข้อ 108.6) และการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก (ข้อ 108.8) ล้วนเป็นกลวิธีของการปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมที่กลุ่มตัวอย่างประชากรเห็นความสำคัญดังผู้วิจัยได้อภิปรายมาแล้ว (ในข้อ 98.2, 98.3, 103.7, 106.1) กล่าวคือ เป็นวิธีที่เน้นการเปลี่ยนพฤติกรรมซึ่งชี้เฉพาะเจาะจงว่าเป็นพฤติกรรมใด เป็นวิธีที่มีระบบและมีอยู่ด้วยกันหลายวิธีซึ่งแล้วแต่ความเหมาะสมกับผู้รับบริการแต่ละคนดังสมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2526 : 156) ได้กล่าวว่าเทคนิคการปรับพฤติกรรมเป็นเทคนิคที่ใช้ได้ผลเป็นอย่างมากในกระบวนการเรียนการสอนในปัจจุบัน ดังตัวอย่างผลการวิจัยได้กล่าวมาข้างแล้ว

ส่วนในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านสามารถอธิบาย และ/หรือ มีประสบการณ์ เกี่ยวกับการใช้วิธีการ และเทคนิคเฉพาะในการปรึกษาเป็นกลุ่มด้านการแสดงละครทางจิตวิทยา (Psychodrama) (ข้อ 108.3) ด้านการแสดงละครทางสังคม (Sociodrama) (ข้อ 108.4) และด้านการปรึกษาเป็นกลุ่มแบบมาราธอน (Extended sessions or Marathon groups) (ข้อ 108.8) พบว่ามีความจำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มแบบมาราธอนมีค่าเฉลี่ยความจำเป็นต่ำที่สุด ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างประชากรเห็นว่า ลักษณะการจัดกลุ่มแบบนี้ต้องใช้เวลายาวนานติดต่อกันตั้งแต่ 12 ชั่วโมง หรือ 24 ชั่วโมง หรือบางที่อาจจะถึง 48 ชั่วโมงโดยไม่มีการหยุดพักนอกจากเวลานอน (Lieberman, Yalom and Miles 1973 : 13) ทั้งนี้โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกเกิดความเมื่อยล้า ซึ่งจะช่วยให้หลุดพ้นจากกลไกในการป้องกันตนเองและจะได้หันมาทำการรู้จักตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (Mintz 1971 : 13-30, อ้างถึงในวิจิตา อัจฉริยะเสถียร 2523 : 4) และนอกจากเรื่องเวลาแล้ว สถานที่ที่มีส่วนสำคัญสำหรับการจัดประชุมกลุ่มแบบนี้ โดยทั่วไปแล้วมักจะเลือกสถานที่ที่ตั้งห่างออกไปจากเมืองที่อยู่พอสมควร ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อคนเราไม่สามารถคงกลไกในการป้องกันตัวได้นาน คนเราก็จะแสดงลักษณะจริง ๆ ของตนออกมาอันจะนำไปสู่ความรู้สึกวิตกกังวล ไม่สบายใจ และจะพยายามหลีกเลี่ยง แต่เนื่องจากสถานที่ซึ่งจัดขึ้นอยู่นอกเมือง ประกอบกับการที่เขาได้เสียค่าใช้จ่ายในการมาครั้งแล้วจะทำให้เขาลำบากในการตัดสินใจออกจากกลุ่ม (Verny 1974 : 167) จากเหตุผลเรื่องเวลา สถานที่จัดตลอดจนค่าใช้จ่าย อาจจะเป็นปัญหาสำคัญต่อการที่ผู้ให้การปรึกษาจะจัดกลุ่มดังกล่าวให้นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาได้

4.7 "สามารถแสดงพฤติกรรมตามจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นกลุ่ม" (ตารางที่ 29) ซึ่งพบว่าทั้งนักการศึกษาด้านการศึกษาเชิงจิตวิทยาและผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนวเห็นว่า ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นต้องมีความสามารถในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านนี้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่า จรรยาบรรณเป็นหลักกำหนดการปฏิบัติงานในวิชาชีพที่สมาชิกพึงยึดถือ และปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด อันจะนำมาซึ่งคุณภาพ และประสิทธิภาพของงานในวิชาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิชาชีพการปรึกษาเชิงจิตวิทยาซึ่งเป็นวิชาชีพในการให้ความช่วยเหลือผู้รับบริการไม่ว่าจะเป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคล ในการป้องกันปัญหา แก้ปัญหา และส่งเสริมพัฒนาการ ซึ่งผลการวิจัยพบว่าสอดคล้องกับการวิจัยของ เมนเน (Menne 1975 : 551) ของโคแกนและ

โนเบิล (Cogan and Noble 1979 : 123) และของไวท์ (White 1980 : 32) ที่พบว่าผู้ให้การปรึกษาจำเป็นมากที่สุดที่จะต้องมีคัมมในหลักจรรยาบรรณในการปฏิบัติงานในวิชาชีพ โดยผู้ตอบแบบสำรวจเห็นความสำคัญของสมรรถภาพหมวดนี้สูงที่สุด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของวีระวัฒน์ พูลทวี (2526 : 59) ที่พบว่าผู้ตอบแบบสำรวจซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร ครูแนะแนว ครู-อาจารย์ และนักเรียน ต้องการครูแนะแนวที่รักษาความลับในสิ่งที่นักเรียนมาปรึกษาได้ดี มีความสุจริตยุติธรรม และยึดมั่นในจรรยาบรรณของนักแนะแนว

ข. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยา และผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนวเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา

จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสอง เกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาในแต่ละองค์ประกอบของสมรรถภาพพบว่า ทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2522) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถที่พึงปรารถนาของผู้ที่จัดทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความเห็นของผู้ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา และผู้ทำหน้าที่ให้การศึกษาทางการให้คำปรึกษาและแนะแนวที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองมีคุณลักษณะร่วมกันหลายประการ คือ

- 1) ได้รับการศึกษาอบรมจากตำรา เอกสาร วารสาร ตลอดจนผลงานวิจัยต่าง ๆ ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลความรู้เดียวกันเป็นส่วนใหญ่
- 2) ประกอบอาชีพสายงานเดียวกัน
- 3) มีวุฒิการศึกษาใกล้เคียงกัน คือ เกือบทั้งหมดมีวุฒิปริญญาโท ยกเว้นกลุ่มนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาจะมีวุฒิปริญญาเอกอยู่ร้อยละ 11 แต่ถือว่ามีจำนวนไม่มากนัก จากเหตุผลดังกล่าว อาจจะทำให้กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองมีความเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่

สำหรับในองค์ประกอบสมรรถภาพด้านที่กลุ่มตัวอย่างประชากรเห็นว่าแตกต่างกันนั้นพบว่ากลุ่มนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเห็นความจำเป็น เกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยามากกว่ากลุ่มผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนว ดังที่ผู้วิจัยจะได้นำมาอภิปรายเฉพาะข้อที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยเฉพาะข้อที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .01 ซึ่งมีทั้งหมด 6 ข้อ ดังนี้

- 1) สามารถอธิบายกระบวนการพัฒนาการ และพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของผู้รับบริการ ตามหลักทฤษฎีการปรึกษาในแต่ละทฤษฎีได้ (ข้อ 10 ตารางที่ 6)
- 2) สามารถอธิบายขั้นตอนของกระบวนการปรึกษา และการเติบโตของผู้รับบริการ ตามวิธีการของผู้ให้กรปรึกษา และชี้ให้เห็นถึงทฤษฎีที่ใกล้เคียงกับวิธีการนั้น ๆ ว่ามีอะไรบ้าง (ข้อ 22 ตารางที่ 8)
- 3) สามารถใช้เทคนิคเฉพาะได้อย่างชำนาญ ตามทฤษฎีการปรึกษาที่เลือกใช้ (ข้อ 48 ตารางที่ 13)
- 4) สามารถใช้คำที่สื่อความหมายเกี่ยวกับอาการ ความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้รับบริการได้ (ข้อ 89 ตารางที่ 22)
- 5) สามารถอธิบายและใช้วิธีการต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม โดยใช้หลักทฤษฎีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคคล (Human resource developing training) (ข้อ 103.2 ตารางที่ 26) และ
- 6) สามารถอธิบายและใช้วิธีการต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มโดยใช้หลักทฤษฎีการปรึกษาเป็นกลุ่มแบบกลุ่มเพื่อส่งเสริมพัฒนาการ (Developmental group counseling) (ข้อ 103.5 ตารางที่ 26) ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากองค์ประกอบของสมรรถภาพต่าง ๆ ดังกล่าวส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับหลักทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ซึ่งถ้าหากจะพิจารณาลักษณะงานในแต่ละกลุ่มตัวอย่างประชากรจะพบว่า กลุ่มนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นนักวิชาการซึ่งจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าวิจัย และเขียนตำราเพื่อใช้ประกอบการสอน ฝึกอบรม ตลอดจนให้การนิเทศแก่นิสิตนักศึกษาหรือกลุ่มผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนว จากลักษณะงานดังกล่าวน่าจะเอื้ออำนวยให้กลุ่มนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยามีความชำนาญในหลักทฤษฎี และมีความคาดหวังในสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ดังกล่าวสูง ส่วนกลุ่มผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนวซึ่งเป็นผู้นำหลักทฤษฎีต่าง ๆ ที่ได้รับการศึกษาอบรมมาปฏิบัติจริงอาจมีงานอื่น ๆ ซึ่งเป็นภาระที่ต้องรับผิดชอบมากมายจนไม่สามารถนำหลักทฤษฎีมาปฏิบัติได้อย่างครบถ้วนได้ จากเหตุผลดังกล่าว อาจจะทำให้กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองมีความเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพที่เกี่ยวข้องกับหลักทฤษฎีการปรึกษาดังกล่าวแตกต่างกัน โดยกลุ่มนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเห็นความจำเป็นมากกว่ากลุ่มผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนว

จากผลการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยา และผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนว เกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนวใน โรงเรียนมัธยมศึกษา" มีประเด็นสำคัญที่ค้นพบดังจะอภิปรายในที่นี้ คือ

1. เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยา และผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนว เกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนวใน โรงเรียนมัธยมศึกษาในแต่ละหมวดพบว่า โดยส่วนรวมกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นความ จำเป็นของสมรรถภาพด้านการปรึกษาเป็นรายบุคคล และการปรึกษาในโรงเรียนสูงกว่า สมรรถภาพในหมวดการปรึกษาสำหรับครอบครัว และการปรึกษาเป็นกลุ่มสาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจ เนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นว่า ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาไม่ได้มี หน้าที่เพียงแต่ให้บริการปรึกษาเชิงจิตวิทยา และทำการสอนวิชากิจกรรมแนะแนว (15 - 20 คาบ/สัปดาห์) เท่านั้น แต่ต้องมีหน้าที่จัดบริการด้านอื่น ๆ อีกเช่น บริการสำรวจนักเรียนเป็น รายบุคคล บริการสนเทศ บริการจัดวางตัวบุคคล บริการติดตามผล หรืองานอื่น ๆ ที่ได้รับ มอบหมายจากผู้บังคับบัญชา จากเหตุผลดังกล่าวนี้ อาจจะทำให้ครูแนะแนวไม่มีเวลาว่างพอที่จะจัด บริการให้การปรึกษาสำหรับครอบครัวหรือเป็นกลุ่มได้ และถ้าพิจารณานักเรียนที่จะเป็นฝ่ายเข้า รับบริการปรึกษาจะเห็นว่า หลักสูตรโรงเรียนมัธยมศึกษาปัจจุบัน ได้จัดจำนวนคาบที่สอนและ กิจกรรมอื่นไว้ 35-40 คาบ/สัปดาห์ หรือวันละประมาณ 7-8 คาบ ทำให้ไม่มีเวลาว่าง หรือ เวลาว่างตรงกันพอที่จะเข้าร่วมรับบริการปรึกษาเป็นกลุ่มได้ ส่วนการปรึกษาสำหรับครอบครัวนั้น มักจะพบกับอุปสรรคในการติดต่อประสานงานกับสมาชิกครอบครัวของผู้รับบริการ จากเหตุผล ดังกล่าวอาจทำให้กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการปรึกษา เป็นรายบุคคล และการปรึกษาในโรงเรียนสูงกว่า สมรรถภาพการปรึกษาสำหรับครอบครัวและ การปรึกษาเป็นกลุ่ม

2. เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยา และผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนว เกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนวใน โรงเรียนมัธยมศึกษาในแต่ละองค์ประกอบสมรรถภาพพบว่า โดยส่วนรวมแล้วกลุ่มตัวอย่าง ประชากรทั้งสอง เห็นความจำเป็นด้านทักษะการปฏิบัติหรือการนำไปใช้สูงกว่าความเข้าใจใน ด้านทฤษฎี ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก กลุ่มตัวอย่างเน้นสภาพที่เป็นจริงในการปฏิบัติหน้าที่ ให้บริการปรึกษาของครูแนะแนว

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ในการจัดหลักสูตร และการเรียนการสอนเพื่อผลิตครูแนะแนว ครรเน้นและเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติให้เกิดทักษะในการปรึกษาให้มากขึ้น เพื่อจะได้ ปฏิบัติหน้าที่ให้การปรึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

3. เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยา และผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนว เกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนวใน โรงเรียนมัธยมศึกษาในระดับสูง ๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นความจำเป็นมากที่สุด ในองค์ประกอบของสมรรถภาพต่าง ๆ เหล่านี้ คือ "การเข้าใจหลักจิตวิทยาพัฒนาการ" (ข้อ 1) "การเข้าใจและสื่อสารกับผู้รับบริการที่มีระดับอายุและวุฒิภาวะแตกต่างกันได้" (ข้อ 3) "ความสามารถใช้เทคนิคขั้นพื้นฐานในการสัมภาษณ์" (ข้อ 7) "การใช้วิธีการยืดหยุ่นในการ ปรึกษา เพื่อช่วยให้ผู้รับบริการได้รู้จัก และเข้าใจตนเอง" (ข้อ 19.1) "การสร้างบรรยากาศ ในการปรึกษา" (ข้อ 23) "การให้เกียรติและยอมรับในคุณค่าของผู้รับบริการ" (ข้อ 28) "การรักษาความลับ" (ข้อ 29) "การใช้ภาษาที่เหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้รับบริการ" (ข้อ 30) "การเข้าใจสภาพแวดล้อมของผู้รับบริการ และช่วยให้เขาสามารถพิจารณาทาง เลือกในการดำเนินชีวิตได้" (ข้อ 32) "สามารถใช้วิธีการปรึกษาได้อย่างเหมาะสมกับ สภาพจิตใจของผู้รับบริการ" (ข้อ 41) "สามารถแสดงการใส่ใจ (Attending Behavior)" (ข้อ 43) "สามารถแสดงความเข้าใจ (Empathy) ให้เกียรติและยอมรับ (Respect) ผู้รับบริการ" (ข้อ 49) "ใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นและยอมรับพฤติกรรมที่แตกต่างไปจาก ของตนเองได้" (ข้อ 51) "สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้รับบริการ" (ข้อ 52) "รู้ถึงความสามารถและข้อจำกัดในความสามารถของตนเอง" (ข้อ 54) "ขอความร่วมมือและประสานงาน กับครูและผู้บริหารในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน" (ข้อ 69) และ "มีสัมพันธภาพและ ความร่วมมืออันดีกับครูในโรงเรียน" (ข้อ 73)

จากองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนวในโรงเรียน มัธยมศึกษาที่อยู่ในเกณฑ์จำเป็นมากที่สุดดังกล่าวนี้ สามารถสรุปได้เป็น 4 ประเด็น คือ

- 1) ด้านการสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นจะเอื้ออำนวยให้ผู้รับบริการเกิดความไว้วางใจ พร้อมทั้งจะ พุดเกี่ยวกับตนเองหรือสำรวจตนเองเพิ่มขึ้น
- 2) ด้านการสื่อสารด้วยการสามารถใช้ภาษาที่สื่อ ให้ผู้รับบริการเข้าใจได้โดยง่าย
- 3) ด้านสภาพจิตใจด้วยการแสดงความใส่ใจ เข้าใจ ให้ เกียรติและยอมรับในตัวผู้รับบริการอันจะนำไปสู่การสร้างสัมพันธภาพที่ดีในการปรึกษา
- 4) ด้าน หลักทฤษฎีและเทคนิคต่าง ๆ ส่วนใหญ่เป็นเพียงความเข้าใจหรือความสามารถในขั้นพื้นฐานเท่านั้น คือ ด้านการเข้าใจในหลักจิตวิทยาพัฒนาการ และด้านการใช้เทคนิคในการสัมภาษณ์

ส่วนองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่กลุ่มตัวอย่างประชากรเห็นความจำเป็นไม่ค่อยสูงมากนักส่วนใหญ่จะเป็นด้านทฤษฎีเฉพาะเกี่ยวกับการปรึกษา และวิธีการหรือเทคนิคที่มีความยุ่งยากหรือสลับซับซ้อนมากขึ้น อาทิเช่น ทฤษฎีการปรึกษาแนวจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis) ทฤษฎีการปรึกษาตามหลักจิตวิทยาของแอดเลอร์ (Adlerian Psychology) การจัดกลุ่มจิตบำบัด (Group Psychotherapy) การปรึกษาเป็นกลุ่มแบบละครทางจิตวิทยาหรือแบบละครทางสังคม (Group Psychodrama or Sociodrama) การจัดกลุ่มแบบมาราธอน (Marathon Groups) การจัดบริการปรึกษาสำหรับผู้ปกครอง เป็นต้น

4. เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเฉพาะในด้านทฤษฎีการปรึกษาจะพบว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นความจำเป็นในทฤษฎีการปรึกษาแนวที่ยึดผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง มากกว่าทฤษฎีการปรึกษาแนวอื่น ๆ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากประสบการณ์ หรือความชำนาญของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองที่ได้รับจากการศึกษา และฝึกอบรมมาโดยเน้นหนักในเฉพาะบางทฤษฎี นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับคำกล่าวของแพทเทอร์สันที่ว่า "ทฤษฎีการปรึกษาแนวยึดผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง เป็นทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับกันอย่างแพร่หลายสามารถนำมาใช้ได้หลายสภาพการณ์รวมทั้งในโรงเรียนด้วย (แพทเทอร์สัน 1971, วัชรีย์ ทรัพย์มี, ผู้แปล 2522 : ก)

5. จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนว เกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาส่วนใหญ่มีแนวโน้มสูงกว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนว ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองมีบทบาทและหน้าที่แตกต่างกัน กล่าวคือ นักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นนักวิชาการที่มีความคุ้นเคยกับการศึกษาจากแหล่งความรู้ที่ปรากฏตามตำรา หรือเอกสารจากต่างประเทศอยู่เสมอ จึงน่าจะเห็นด้วยกับองค์ประกอบสมรรถภาพที่กำหนดโดยสมาคมการศึกษาและการพัฒนาแห่งสหรัฐอเมริกา (AACD) ส่วนผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนว เป็นนักปฏิบัติที่ต้องทำงานประจำทุกวัน โอกาสที่จะค้นคว้าศึกษาหาความรู้จากตำราหรือเอกสารต่าง ๆ จากแหล่งดังกล่าว จึงมีน้อยกว่ากลุ่มนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยา จากเหตุผลดังกล่าวจึงอาจจะทำให้กลุ่มตัวอย่าง แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการปรึกษาของครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความรู้สึกที่ได้จากประสบการณ์ของตน

6. แม้ว่าการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยา และผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนว เกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาของครูแนะแนว ใน โรงเรียนมัธยมศึกษาจะพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่บ้าง แต่ความคิดเห็นดังกล่าวมิได้พบว่า มีความขัดแย้งในทางตรงข้าม กล่าวคือจะไม่พบว่า กลุ่มหนึ่งมีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบสมรรถภาพใดสมรรถภาพหนึ่ง เป็นองค์ประกอบของสมรรถภาพที่จำเป็น หรือจำเป็นมากหรือจำเป็นมากที่สุด แต่อีกกลุ่มหนึ่งมีความเห็นว่า องค์ประกอบของสมรรถภาพ ด้านนั้นจำเป็นน้อยหรือจำเป็นน้อยที่สุด หรือไม่จำเป็นเลย เป็นต้น จากข้อมูลดังกล่าวนี้แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเห็นความจำเป็นว่า ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาจะต้องมีความสามารถเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาไปในทิศทางเดียวกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย